

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitóléc sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, február 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vészercikk: A bizonytalan jövő.**
- Harcok a Balkánon.**
- Polgárháború Spanyolországban.**
- Sztrájkolók lázongása.**
- Az orosz-japán háború.**
- Rablótámadás a villamoson.**
- A kulisszák mögül.**
- Pánik a tárgyaló teremben.**
- A kolozsvári diákok és a japánok.**
- Mikor született Damjanich?**
- Tárcsa: A munka lovagjai.** Irta: Szathmáry K.
- Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodál.**
- Irta: Lagerlöf Zelma.

A bizonytalan jövő.

Arad, február 19.

A világfolyás fölszínét a kiütött háború — akár a vizet a belezuhant kő a nyomában támadó buborékokkal — állandó pezsgésben tartja az egymásután keletkező s muló hírekkel. És pedig alig van érdek, amelyet e hírek ne érintenének, elannyira, hogy a társadalmi, közgazdasági és politikai élet összes viszonyait állandó mozgásban tartják a világra szóló események hullámverései.

Mi sem dokumentálja jobban az emberiség fejlődésében az egységre törő irányt, mint az a jelentős tény, hogy a világ másik végén elsült ágyulövés, melylyel idegen nemzetek idegen érdekekért támadtak egymás ellen, felriasztja az egész földkerekség népeit, megdrágítja azok mindennapi kenyerét, s megremegtetti azok szívét, akiknek hozzátartozandói szükség esetén katona sorba kell hogy álljanak.

Napról-napra hozzák az ujságok, de beszélnek magánkörökben, hirtelik beavatott közegek, hogy a mi monarchiánk is mozgósít és maholnap a magyar ezredek is megindulnak kelet és dél felé, hogy *rendet csináljanak* és megóvják a monarchia érdekeit.

Minden jel arra vall, hogy e riasztó híreknek ezidőszertig ugyan komolyabb alapjuk nincs, már t. i. ami azok közvetlen bekövetkeztét illeti. Sőt nagyon valószínű, hogy a távol keleten beállott bonyodalmak előre vetett árnyéka az érdekelteket még ideje korán oly intézkedések tételére, egyezkedések kötésére bírták, a melyek elfoglaltságuk esetére hátukat fedik. Így valószínű, hogy a mi monarchiánk is egy esetleg bekövetkezendő balkáni akciója az orosz féllal jó előre megkötött egyezés alapján megyen végbe, s e részben nagyobb bonyodalmakkal nem fenyegetne. De nagyon kérdéses, hogy az esetre, ha a balkáni helyzet egyensúlya éjszak felől megbillen, nem fog-e az egész mindenestől felfordulni s nem fog-e a Macedóniába indítandó parádés ut valamivel többbe kerülni, mint azt eleve gondolnók?

Pedig menni fogunk, mert kénytelenek vagyunk vele. Az az államjogilag képtelen viszony, melyben az elfoglalt tartományok Ausztria-Magyarországgal vannak, az első kínálkozó alkalommal természetszerű megoldást keres. Az alkalom itt van s elmaradhatlan, hogy az okkupációt az *annexió* ne kövesse. Épen oly kevésbé halaszthatja továbbra monarchiánk

azt, hogy hatalmát az aegeai tengerre ki ne terjessze s az azon innen fekvő területét Macedóniának el ne foglalja. Mindez a dolog természetéből s a helyzet kényszerűségéből önként következik s ez elől az ország sorsának vezetői, még ha akarának sem térhetnének ki.

Idáig tehát a jövőt még nem lehetne épen bizonytalanannak mondani, de annál sűrűbb homály fedi azt, ami egy ily vállalkozás után következhetnék. Kérdés, hogy az éjszak felől fenyegető veszedelemtől ment Törökország szótlanul fogja-e tűrni az élő testéből való kisajátításokat s a szövetséges Olaszország nem követeli-e a maga részére Albániát, hogy megvehesse végre a lábát az Adria keleti partjain, amelyekre ép oly szüksége van, mint Ausztriának a szaloniki öbölíig való kiszögellésre?

Az orosz-japán háborúval beállott nemzetközi konstellációk a Balkán, félszigetre nézve egészen új helyzetet teremtettek. Az ugynevezett keleti kérdés, a hogy azt az egymás után következő orosz-török háborúk kifejlesztették, az egységes, terjeszkedni vágyó Olaszországban egy új tényezőt nyert, a lekötött és megbénított Oroszországban pedig a régít, a legirányadóbbat elvesztette. Ennek az új alakulásnak analógiáját nem ismerjük, következményeivel nem számolhatunk s épen azért a legnagyobb bizonytalansággal nézhetünk a jövő elé akkor, midőn ily ismeretlen horderejű esélyek özöztől leszünk kénytelenek a Balkánon függőben maradt pozíciókat végleg rendezni.

A munka lovagjai.

Irta: Szathmáry Károly.

Northampton, 1904. febr. hó.

Érdekesek s módnélkül tanulságosak azok a jelentések, számadatok és statisztikák, melyek az Egyesült-Államok 1903. évről megjelentve, egy kissé jobban bevilágítanak a most letűnt év belső életébe, melynek tiszta, felhőtlen egét az utolsó részében sűrű, fojtó köd takarta el, melyben bizony nagyon is sokan utat vesztek s még a legbátrabbak is csak tapogatózva, óvatosan haladhatnak. Komor csüggedtül néz a legtöbbször ez új esztendő felé, melyet az ősszel jövő elnök-választás korai mozgalmai még bizonytalanabbá tesznek.

Hogy mily áldatlan hatással volt arra a sok százezernyi munkás kézre az a visszamenés, mely az ipari téren oly nagy mérveket öltött, az elég szomorúan látszik részint a munkabérek 20-30 százalékos leszállításában, másrészt pedig, hogy a legtöbb gyár, ipartelep alkalmazottainak jelentékeny részét munkán kívül helyezte, nem is szólva azokról, melyek teljesen beszűntették a munkát. A sztrájkok és bojkottok által úgy is megviselt munkás had, büszkén nevezve önmagukat a munka lovagjainak, bizony elég szomorú kilátásokkal lépte át az ujesztendő küszöbét; hogy mit segített összehozták, jól szervezett „uniojaik” azon a

rengeteg munkás családon, mely az Egyesült Államok egy nagyon is számottevő és a közel jövőben hatalmas rétegét alkotja, arról eleget beszélnek a tények. Mindenki, ki az amerikai munkások életébe beáéz, észreveheti, hogy hétértől-hétre élnek, szép keresményüket elég könnyelműen élik el, s hogy ily körülmények között mit jelent az egy-két hétig munka nélkül való maradás, azt felesleges magyarázni, ha meggondoljuk, hogy nagyon kevés veheti közülök hitelét igénybe, mert az tulajdonképen az itteni sajátos körülmények között egy bajos fogalom.

Hogy mi is okozta az ipar terén e pánikszerű romlást, arra feleletet adni ott, hol a trustok és egyéni érdekhullámok oly szabadon csaponganak, kevésnek sikerülne. Vagy ki tudná magyarázatát adni annak a sok genialis, vagy vakmerő spekulációnak, melyet egyes egyéni pénzügyi nagyhatalmak vagy a trustok megpróbálnak. Ki lát a mélyébe annak a sok egészségtelen ipari vállalkozásnak, mely épen csak megalakul, hogy aztán a közönség nyakába szóassék. Az itteni és hasonló körülmények között nem is csodálható, legfeljebb sajnálható az a tájékozatlanság, mely a nagy-közönséget hatalmába ejti, vásárra vive pénzt s így aztán teljesen kizsákmányolva, természetes az a bizalmatlanság, mely jelenleg is az iparvállalatok ellen irányul.

Kár; e bizalmatlanság s drepesszió hatá-

sát jórészt azok érzik meg, kik a legkevésbé okai s főlé, bármennyire is hiszünk az ipar fejlődésének következetességében, ho y dacára a kedvező kilátásoknak, még sok-sok baj s visszaesés fenyeget.

Ha visszatekintünk arra a nagy s áldásos küzdelemre, mely különösen 1880. óta az Egyesült Államokban szakadatlanul folyik a munkaadók és alkalmazottak között s mely annyi ember létfenntartását tette emberibbé, úgy önkéntesül is, feltételezve, hogy az ipari termelés elérte egy időre a maximumát, melyről mint az elmúlt év utolsó felében, máris az egészségtelen fejlődés tanujaként visszaélés mutatkozik, féltő, hogy a munkabérek is hasonló sorsra jutnak. A munkások kitűnően szervezve, nagy kitartással elértek ugyszólván majdnem mindent, mit csak a teljes virágzásban levő ipar nekik a maga veszte nélkül adhatott, megdrágítva a fogyasztási árakat a szakadásig, s most, midőn a visszaesés megkezdődött s kétségess, hol és mikor fog megállni, természetes, hogy itt is visszahatás fog mutatkozni.

Azok a jelentések, melyek az „országos munka-felügyelő” tollából erednek s hivatkoztak a múlt eseményeire, következtetéseket vonva le a jelen helyzetre, meglehetősen valószínű képet nyújtanak a jövőre nézve is. Ha ez adatokat és a különböző munkás uniók nyilatkozatait összevetjük, úgy még egy lépéssel közeledünk a valószínűség felé s az utóbbiakban

E kétes jövővel szemben, mely esetleg temételen vért és vagyont fog követelni s a nemzetet erejének teljes kifejtésére fogja kényszeríteni, nem ismerhetünk sürgősebb feladatot, mint a pártok házi perpatvarának félretételével a törvényes állapotoknak s az alkotmányos rendnek helyreállítását. Mert jaj nekünk, ha Ausztria miattunk veszi el a partit, és kétszerte jaj, ha nélkülünk vagy ellenünk győz.

Harcok a Balkánon.

(A török-bolgár konfliktus.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

A felhők egyre jobban tornyosulnak a Balkán fölött. Djakova körül az albánok ezerszámra gyülekeztek s a török csapatok mindenfelől vonulnak Djakova felé, hogy lakolizálják a fölkelést. Tegnap nagy ütközet volt Djakova táján, s a fölkelők egy török zászlóaljat megsemmisítettek.

Nagy feltűnést kelt a török kormány merev eljárása a Macedóniában működő mintegy kétezer bolgár tanítóval szemben. Ugy látszik, a porta e tanítóknak véli a forrongás szitóját és szabadulni szeretne tőlük, holott évekkor ezelőtt egy szultáni irádé megengedte nekik a letelepedést Macedóniában.

Sokféle következtetésre adott okot ma az a körülmény, hogy *Menini* szófiai róm. kath. érsek ma délelőtt külön kihallgatáson volt Bécsben Ő felségénél, s holnap Rómába megy, hogy a pápát tájékoztassa a macedón állapotokról.

A legújabb táviratok ezek:

Konstantinápoly, febr. 19. Tegnapelőtt Gügyeben a Murihovo-hegységben, Monasztirtól keletre nizamok és egy komitácsi banda összeütköztek. A bandának tíz tagját, köztük a banda főnökét is megölték. A csapatok veszteségét nem ismerik. A napokban Florinában egy katonát és Kasztoria mellett két keresztényt, köztük egy papot is megölték a komitácsik. Az utolsó időben ismét látni a macedóniai bizottságok tevékenységét a monasztiri vilajetben.

A *Kaza Perlepeben* *Koncev* és *Petrov* vezérése alatt összegyűltek a visszamaradt bandafőnökök. A főgyűlés, a mely a tavaszra vonatkozó határozatokat fogja hozni, csak Szarajov

visszatérése után lesz. Perlopóban öt kisebb bandát szerveztek 15—20 taggal. A reznei körületben is bukkantak fel kisebb bandák. Kaza-Florinában és Kasztoriában is mozgósítások vannak.

Konstantinápoly, február 19. Ezideig nem nyert megerősítést *Semsi* basának Djakovába való bevonulásáról szóló hír. A porta azonban arról biztosít, hogy a mozgalmat rövidesen elnyomják.

Konstantinápoly, február 19. Ideérkezett jelentések szerint a macedón bizottság elhatározta a felkelők ruházatának megváltoztatását. Hír szerint két banda tört be Küstendilnél török területre. Bulgária állítólag vasuti kocsikat és lokomotivokat vásárol csapatszállításra. Husz komitácsi indult Kelet-Rumeliából Kozlidjába.

Cettinje, február 19. Ideérkezett jelentések szerint zavarognak a kaza-kolcsinei mohamedán lakók és megtámadták a keresztényeket, kik közül többeket megöltek és megsebesítettek. *Prozelane* lakossága hír szerint megtagadta az adófizetést. Azt hiszik, hogy *vörös jelenetek várhatók*.

Bécs, február 19. Egy újságíró beszélgetést folytatott egy előkelő diplomatával a Balkánkérdésben érkező komoly hírek felől.

— Igazak-e a balkáni háborús hírek? — kérdezte az újságíró.

— Kár minden hirt elhinni — felelt a diplomata. — Az angol újságok és a német sajtó egy része tudatosan kielezi a híreket. Az igaz, hogy Bulgária teljes erővel fentartotta a török határon lévő kordont, sőt most újabb is megerősítette. De mindezt *Nacsevics* tanácsára teszi, aki Konstantinápolyból visszatérve, mint a török kormány kívánságát tudatta otthon a kordon megerősítését, mert csak így akadályozható meg, hogy a macedón bandák át ne szökdössenek a határon. Az is igaz, hogy a török kormány csapatokat von össze a bolgár határon; de csak azért, hogy erkölcsi nyomást gyakoroljon a forradalmi bizottság híveire, akiknek azt kell látniok, hogy a porta nem várja be készülélenül a minden évben oly veszedelmes Szent György napját. Az sem csodálatos, hogy a bolgár hadügyminiszter személyesen intézi a török határon való kordon megerősítését.

— És Szerbia? — kérdezte az újságíró.

— Szerbia tehetetlen, — volt a válasz. — Vannak ugyan ott, akik a belső bajok orvosságaként külső háborút szeretnének. De aki ismeri Szerbia készületlenségét, az tudja, hogy Szerbia ma a Balkánkérdésben nem számít.

— A német sajtó a balkáni kérdésben na-

gyon megosztott magatartást tanusít. Mi ennek a magyarázata?

— Igaz, hogy az osztrák magyar-orosz entente sikerét az angolok ellen antipátia folytán a német sajtó egyrésze nem óhajta. De éppen tegnapielőtt kapta meg az orosz cár a német császár sajátkezü levelét, amelyben rendkívül melegen kíván hadseregének sikert s ugyanaznap a német császár feltűnő sokáig társalgott az orosz nagykövettel. Ezzel az oldallal tehát mindenkép tisztában lehetünk.

— És melyik oldallal nem?

— *Olaszországgal nem*, — szölt a diplomata — és rámutatott egy este megjelenő bécsi lapra, a „Reichspost“-ra, amelynek a klerikálisokkal és magas katonai körökkel van igen jó összeköttetése. Ez az újság ugyan a klerikálisok akciójának akar szolgálatot tenni, amikor kapcsolatban *Goluchovszki* külügyminiszternek a delegációban *Rakovszky* interpellációjára adott válaszával, újból konkolyt akart hinteni az osztrák-magyar monarchia és Olaszország közé: de ha elolvassa ma esti közleményét, azt fogja látni, hogy ha nem is minden való abból, amit a közlemény jelez, annyi tény, hogy a monarchiában épp úgy, mint Olaszországban, igen erős az irányzat a béke megbontására.

Polgárháború Spanyolországban.

(Republikánusok és klerikálisok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

A keletázsiai bonyodalmak mellé, amelyek Európában a diplomáciai életben valóságos forrongást idéztek elő, s a balkáni zavarokhoz, amelyek most legélesebb formájukban nyilatkoznak meg, új momentum felhősíti jobban a békének amugy is békés egét: a polgárháború veszedelme Spanyolországban. Erről a következőket jelentti egy madridi távirat:

Február 11-ike az a nap, amikor harmincegy évvel ezelőtt proklamálták a köztársaságot, teljes csendben folyt le. Pedig a kormány minden lehető elkövetett, hogy zavarokba igassa a köztársaságiakat. Annyira, hogy körrendeletet küldött az ügyészekhez, melyben kijelentette, hogy a republikánusok törvényen kívül állnak, tehát minden köztársasági mozgalom, nyilvánuljon az szóban, írásban, vagy képben, vétség, amelyet statarialiter kell büntetni. Emellett nemcsak a király személyét, hanem az anyakirálynét is sérthetlenségnek jelenti ki a kormány, bár ez 1902. május tizenhetediké óta nem régensz; de még a régensége korában végzett cselekedeteit sem szabad bírálni. Újból kiadták

ön is az említettet kivonatolva ohajtok némi képet nyújtani e nemzetközileg érdekes helyzetről.

Feltéve, hogy e kedvezőtlen előjelek a jelen év folyamán valóra válnak, mindenesetre a munkásoknak más uton s módon kellene sikra szállniok a munkabérek felszínén tartásáért, mert a sztrájk csak ott érvényesülhet igazán, hol fejlődés van. Pedig az természetes, hogy az első seb, melyet a visszaesés az ipar terén okozni fog, már csak a gazdaságosság elvénél fogva is a bérek lessz. A következetesség amellett szól, hogy miként a fejlődéskor először az árak emelkednek, aztán azt követi lassan a bérek emelkedése, ugy visszaesés esetén is, először az árak szállnak le — kevesebb hasznat nyújtva a tőkének s csak azután jön a visszahatás a munkabérekre. Midőn öt-hat év előtt a nagy ipari fellendülés az országban megkezdődött, a béremelés is fokozatosan megkezdődött s eljutott azon pontig, honnan máris csökkenés mutatkozott. De viszont, hasonló körülmények között a munkabérek állandóan növekedni igyekeznek, míg ellenben az árak folyton lefelé szoríttatnak. Bizonyos, hogy az ipar a fejlődésében s így a jelenlegi állapotokban is rengeteg sok vizás dolog van, melyek mind, amint a fejlődés vagy visszaesés természetszerűleg halad, napfényre kerülnek s orvosoltatnak is, annyira, a mennyire itt csak lehet.

Nem akarom e helyen az utolsó 25—30

esztendő gigászi fejlődését míg csak vázolni is, beszélnek e helyett a közismert tények, de az nyilvánvaló, hogy a kellőképp képzett munkás híján az égető szükség törvényt bontott, s boldog-boldogtalan olyan helyhez s munkához jutott, melyben természetesen nagyon gyengén tudta csak megállani a helyét. Az így össze szedett munkások közül az uniók kivették a javát, de még így is sok nem odavaló ember került be s a kiválogatás nem tudni mikor kezdődik meg. Mert az országban nagyon is el kell készülni a meglepetésekre s bár valószínűség nincs rá, mégis a harminc-negyven év előtti nagyon alacsony bérig juthatunk el. Mindenesetre azonban, hanyatlás már csak az eladók versenygéséből is be fog következni, mely egézségtelen túltermelés producált s ezt első sorban a külföldről bejötték érzik meg. Hogy mért nem tudnak ez utóbbiak a benszülöttekkel lépést tartani s helyüket megállani, arról nagyon könnyen meggyőződhetünk; egy pillantásban megjelhetjük a magyarázatát, látva azt a rengeteg különbséget, mely az ő és újvilág mindennapi élete között tátong. Itt csak röviden akarom megemlíteni, hogy a magyar bevándorlók s munkások természete s egész előbbi élete legtöbbször teljes ellentmondásban van azzal, mit találnak, s így nem csoda, hogy a rossz átlagon felül nagyon kevés emelkedik ki közülök.

Az a harc azonban, mely az alkalmazottak

és munkaadók között több évtizeden át folyt, határozottan a munkások javára, kevés kivétellel teljesen jogosultan, jó hatását a mostani depresszióban fogja csak mindkét félre hártani. A rég meggondolatlan, esztelenségig követelődő tömeg helyett, egy önérdékeit tisztán látó, s gondolkodó egyesület lépet a küzdőterre, melyet nem oly könnyű hangzatos jelszavakkal minden egyéni célra lépre vinni, hogy másnak kaparja a sült gesztenyét. Amint a gyárosok egyesületeinek országos központi szövetsége, ugy működik „The American federation of labor“ teljes összhangzásban az uniokkal s az egyik nagyhangus zsebeit hathatósan szem előtt tartó munkás vezért *Sam Parkot* csak nemrég tették hűvösre, hol elég ideje lesz gondolkodni azon a sok visszaélésen s bajon, melyet a sok oktalan sztrájk és boycottal New-Yorkban szerzett, ugy a munkaadóknak, de még leginkább saját híveinek.

Ily kedvező körülmények mellett a jobban rendezett unioknál ritka esett a munka felfüggesztése. Az unio vezetői megállapodnak, s szerződésre lépnek a munkaadóval, hogy nézeteltérés esetén, hogy és mint fognak orvosolni, megállapítják a választott bíróságot, és e „*Tra le Agreement*“ azután biztosítja egy a munkást, mint a munkaadót, hogy sem elbocsátás, sem munka felfüggesztés nem fog történni, míg a megállapodott bíróság nem ítélkezik. Még kell jegyeznem azonban, hogy az or-

Zorilla Ruiz volt igazságügyminiszter rendeletét is, s újból érvényesnek jelezték, bár ma teljes a béke s Zorilla minisztersége idején négy polgárháboru volt egyszerre.

Persze, az egész sajtóban nagy a felháborodás az abszolutisztikus kényuralom ilyen túltengése miatt. Még a konzervatív *Imparcial* is a reakció sötét korszakának újratámadását látja a *Aura* kormány erőszakoskodásaiban. Így nem csoda, ha a köztársasági pártiak is az erőszakra erőszakkal felelnek. Mert a kormány eljárása éppen nem üres fenyegetés. *Madridban* tizenegy embert letartóztattak, mert a *Marseillais* játszótlak. Egész csomó ember hetek óta magánzárkában sanyalódik, a nélkül, hogy tudnák miért. Február 11 én három képviselőt, a kik köztársasági párti népgyűléseken beszédeket tartottak, mentelmi joguk dacára letartóztattak s azóta fogva tartják.

A republikánusok izgatottságát növeli, hogy a kormány különös szorgalommal szolgálja a klerikalizmus érdekeit, s az ultramontan körök nyilván polgárháborura izgatnak. *Barcelonában* néhány nappal ezelőtt klerikalis gyűlés volt, a melyen a szabaddómivesek meggyilkolását, s a liberálizmus kiirtását követelték. *Madridban* pedig a sötétség emberei a karlisták vezetésével folytatják a munkát. Fialat diákokból zászlóaljkat alakítottak, a mely minden vasárnap a város kapu előtt fegyvergyakorlatot tart. A karlisták ujságja meg is magyarázza ezeket a gyakorlatokat: az ifjúságnak készülnie kell a szomorú napokra — a liberálisok ellen.

S mindez a kormány szeméi előtt történik, amely a kis ujját sem mozdítja, hogy a készülő polgárháborút megakadályozza, mialatt a köztársasági pártiak ellen a legkérelmezhetőbb hajszát indította meg. Ha ez így folytatódik — írja a *Heraldo de Madrid* — akkor megéljük, hogy hivatalosan proklamálják ezt a jelszót: *Éljen az abszolút király!* Ezek után nem csodálkozhatni, ha a republikánusok és klerikalisták között az ellentét egyre nagyobb lesz s még olyan politikusok is, akik éppen nem állnak pesszimista-hirben, új és borzalmas polgárháboru bekövetkezését jósolják. Az egész liberális sajtó napról-napra figyelmeztet a veszedelemre, de hiába. Mintha valami végzetes vakság verte volna meg a vezető politikusokat. Ugy, hogy a katasztrófa napja napról-napra közeledik.

számban manapság már nagyon öntudatos sztrájkok vannak, úgy érve, hogy nem a végszükség teremti meg a követelődéseket, hanem a legkisebb kedvező alkalom, a gyár vagy ipartelep üzemeiben, avagy az általános gazdasági állapotok. A munkás osztály ébredésének s tette valószínűségének érdekes jelensége a politikában is vissza tükröződik.

Itt, ahol a politika oly mindenható, s általános s titkos választói jog révén, mindenki gyakorolhatja az állampolgár jogait, a munkások szervezett politikai állásfoglalása úgy a városok önkormányzatában, mint az államháztartásban jelentős nyomokat fog hátrahagyni. San-Franciskóban s több helyen máris a munkások jelöltje jutott a polgármesteri székbe, s azokban a valószínűség szerinti számítgatásokban, melyek a legközelebbi elnök választás esélyeit vizsgálják meg, a munkás uniók állás és párt foglalása nem csekély szerepet visz.

Így minden méltányos törekvés, mely a nagy munkás osztály javát mozdítja elő, csak a társadalom, s állam hasznára van, hisz a rövidebb munkaidő, magasabb munkabér, s ezzel arányban a nevelés és übacsülés minden virágzó s fejlődő ország követelményeihez tartozik, s biztosítja elért sikereinek állandóságát és erkölcsi értékét.

TÁVIRATOK.

Az angol vámok.

London, február 19. A felsőház tegnapi ülésén Earl of Crewe határozati javaslatot nyújtott be, hogy ezentúl ne létesítsenek új vámokat a nélkül, hogy ezekhez a parlament esetéről-esetre beleegyezését ne adná. Salisbury a kormány nevében ellenindítványt tett, a melyben ugyan megerősíti azt, hogy a parlamentnek joga van a pénzügyi intézkedések ellenőrzésére, de elutasítja a javaslat azt a részét, hogy oly határozatokat hozzanak, a melyek a parlamentnek a jövőre nézve mértéktiszorú szolgáljanak, hosszú vita után, melyben a kormány részéről újabb nyilatkozás nem történt, a vitát elhalsztották.

A macedón csendőrség.

Konstantinápoly, február 19. Az osztrák-magyar nagykövetségen ma volt a csendőrséget újja alkotó bizottság kilencedik gyűlése. A jövő ülést szombaton tartják.

Sztrájkolók lázongása.

(Gyújtógyári munkások zavargása.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 19.

Eszékről nagy munkászundulás hírére hozza a táviró. Az utóbbi időben mindentelé lábra kapott szociálista izgatások egyre szítják az elégtelenséget, úgy, hogy nagy kilátás lehet országos zavargásokra, ha csak a legerősebb és legszigorubb óvó és megtorló intézkedések mihamarább életbe nem lépnek. Az Eszéken felbujtott löveg le akarta rombolni az *ágyarat*, amely kenyeret ad a környék igen sok munkásának; a zavargások pedig oly komoly mérvet öltöttek, hogy a hatóságok kénytelenek voltak katonai segínyt kérni. Tudósítónk a következőket jelenti a zavargásokról:

A *Reisner*-féle gyújtógyár előtt, melyben 14 napja általános sztrájk keletkezett, ma reggel hat órakor tüntetés volt. Mintegy 200 sztrájkoló férfi és asszony, kikhez körülbelül 100 kőmives csatlakozott, verődtek össze a gyár előtt és azonnal megjelent gyárostól újból bérfelemelést követeltek. A mikor *Reisner* a követelést megtagadta, zavarogni kezdtek és mivel a munkások fenyegető állást foglaltak és megakarták akadályozni a munkára menő új munkásoknak a gyárba való belépését, a jelenlevő *Gajer* rendőrkapitány elrendelte a rendzavarók feloszlását. A jelenlevő csendőrök és rendőrök nagy erélyvel jártak el és szétugrasztották a tömeget. A női sztrájkbizottság négy tagját letartóztatták. A gyújtóáru-gyár kisebb munkáserővel folytatja munkáját a csendőrség és rendőrség védelme alatt.

Déltájban a sztrájkolók tüntető sétát rendeztek a városban, majdnem ezer főnyi tömegre növekedve. Délután három óra tájban egy nagyobb csoport a városháza elé gyülekezett és népgyűlést akartak tartani. Közben zajongva követelték elfogott társaik szabadon bocsátását, amit nem teljesített a rendőrség. Erre a tömeg oly fenyegető magatartást tanúsított, hogy a rendőrkapitány a városházán levő rendőrökkel oszlatta szét a csoportosuló sztrájkolókat.

Miután a sztrájkolók elhatározták, és nyíltan hirdették is, hogy a *gyújtógyárat* le fogják rombolni, a rendőrség ennek megakadályozása végett az összes utakat, amelyek a gyárhoz vezetnek, elzáratta. A sztrájkolókat különösen a közöttük levő nők buzdítják erőszakosságokra. Körülbelül háromszáz nő vesz részt a zavargásokban, amelyeket a kisszámú észéki rendőrség a legnagyobb erőfeszítéssel is alig bír a továbbterjedésben megakadályozni.

Nehogy a lázongásnak súlyosabb következményei legyenek, a katonai hatóságtól két *gyalogos ezred kirendelését* kérték. A hangulat vesztélyesen izgatott és még nagyobb zavargásoktól is lehet tartani.

Az orosz-japán háború.

(Angol-orosz konfliktus.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 19.

Az orosz-japán háboru háttérben egyre jobban, mind veszedelmesebben domborodik ki az orosz-angol konfliktus. *Oroszország támadólag készül fellépni Anglia*, mint Japán titkos szövetségese ellen. Oroszországnak e tervében európai hatalmak lennének segítségére, még pedig a *Német- és Francia-birodalom*. Ha az új hármasszövetség híre igaz, ez beláthatatlan következményeket jelenthet egész Európára.

A háboru színhelyéről kevés hír érkezik, mivel a japánok elvágták *Port-Arthur* és *Csifu* között a kábeleket. Azonban annyi kétségtelen, a japánok szakadatlanul szállítják csapataikat *Koreába*, hogy a döntő ütközetnél nagy erővel és kellő körültekintéssel álljanak készen. Az orosz hadak a *Jalu* folyó környékén szintén féltelmesen megszorodtak, a miből előre látható az, hogy az első szárazföldi ütközet döntő befolyással lesz a háboru további sorsára, vagy pedig, a mi valószínűbb, el is dől a háboru sorsa.

Az bizonyos, hogy a háboru hosszú lesz. Ezt nagyon helyesen jósolta meg az orosz kormány kommunikéje. Arányai és jelentősége tekintetében páratlanul álló a világ történetben. A hadviselő felek tervei pedig ismeretlenek. Még az sem bizonyos, hogy a *vladivosztoki* hajóraj visszatért-e vagy tényleg elindult, hogy egyesüljön a *Pekingből* jövő és a kelet-ázsiai orosz flottával. Ha ez a terve, óriási veszedelem fenyegeti. A japán hajóhad számot adott már arról, hogy nem engedi az orra előtt a sakkhuzásokat.

Legújabb távirataink ezek:

A harctérről.

Páris, február 19. A *New-York Herald* jelenti: *Port-Arthur* helyőrsége félti az arzenált s azért annak őrségét 2000 fővel szaporították. Egy orosz hajóraj elindult *Korea* irányában. Az orosz szárazföldi csapatok *éjjel-nappal folytatott menetelesem* sietnek a *Jalu* folyó torkolatához. A japán haderő *Kvangtaun* ellen támadásra készül. A mandzsuri vasutat kettőzött éberséggel őrzik, mert nagy távolságokban a vasutvonal mentén kinalak bukkantak fel.

Pétervár, február 19. A tibeti angol expedíció miatt hivatalos körökben nagy az aggodalom. Hír szerint a kormány bejelentette tiltakozását a *pétervári* angol nagykövet útján.

London, február 19. A japán torpedó-flotta az észak-urujasi japán partvidéken üldözi az orosz cirkáló hajórajt. A *Gersán* környékén összpontosított 60.000 főnyi japán sereg utban van *Mandzsuria* felé. Újabb jelentések ismét megcáfolják azokat a híreket, hogy a japánoknak *Csingvanta* mellett sikerült partra szállainok.

London, február 19. Az orosz-japán harctérről a mai nap folyamán semmiféle hír nem érkezett, mert a japánok elvágták a Porth-Arthurból Csifuba vezető kábelsodronyt.

Orosz-angol háború.

London, febr. 19. Pétervári magántávíratok szerint az udvarnál és a legfelsőbb hadvezetőség köreiben nagy az ingerültség Anglia ellen, a mely nem ugyan nyíltan, de titokban és közvetlenül Japán érdekeit támogatja. Hír szerint Oroszország Indiában készül kellemetlenségeket szerezni Angliának, ha Anglia nyíltan ellenséges magatartást tanúsítana Oroszország ellen.

Páris, február 19. A Figaró-nak táviratozzák Pétervárról, hogy Vilmos császár levelet küldött a cárnak, melyben Angliának a háborúval szemben tanúsított viselkedését tárgyalja.

London, február 19. Oroszországban, a hivatalos körökben nyíltan beszélnek egy új hármasszövetség alakulásáról, a melyben Oroszország, Németország és Franciaország vennének részt. Nyíltan beszélnek arról is, hogy Oroszország Anglia ellen háborút indít.

Szentpétervár, február 19. Orosz hivatalos körökben határozottan számítanak Németország támogatására.

Szentpétervár, febr. 19. Rodesztomszky tengernagy kijelentette, hogy az összes tengerésztszettek nem lehet Port-Arthurba küldeni, mert nemsokára nagy szükség lesz rájuk a Balti-tengeren.

Spanyolország mozgósít.

Madrid, február 19. Sevics orosz nagykövet meglátogatta a külügyminisztert. Linares hadügyminiszter több ujságírónak kijelentette, hogy mozgósította a hadsereg rendelkezésre álló részeit. Bár minket — ugymond a miniszter — az orosz-japán konfliktus nem érdekel, mindenesetre készen kell állani. A hazafiság kötelességünké teszi, hogy ama területeket, melyeket Spanyolországnak katonailag meg kell erősíteni, tartózkodó magatartást tanúsítsunk. Maura miniszterelnök kijelentette, hogy a hadügyminiszter katonai intézkedéseit az észszerűség parancsa folytán tette meg, nem pedig Anglia kezdeményezésére.

Berlin, február 19. A Vorwärts ma orosz forradalmi lapok közleményeit citálja. Az orosz szociáldemokrácia legelterjedtebb lapja, az „Ispra“ ezeket írja: Hadd küldjék csak a csapatokat, hadd szereljék a hajókat, hadd üvöltösközzön hazafias himnuszokat a felbérelt sajtó, mindez csak arra ösztökéli az orosz népet, hogy a nagyuri tolvajok és rablók ellen forduljon.

A „Forradalmi Oroszország“ című lap ezeket írja: Főszólítjuk elvtársainkat, hogy kötözött erővel agítálganak a városokban és falvakban, hogy kinyissák a nép szemét s lássa mint önti az orosz vért Keletáziában a kormány, hogy a Romanowok dinasztikus érdekét és az orosz burzsoá pénzét szolgálja.

Nyolc ezred vízbefulása.

Prága, február 19. Ide érkezett jelentések szerint Pétervárra távirat jött, a mely szerint a befagyott Baikál-tón átkelő orosz csapatokat nagy katasztrófa érte. A Baikál jege a roppant súly alatt bessakadt, s hét utász-ezred és egy vasuti ezred a vízbe fult. A hír még nincs megerősítve.

TANÜGY.

(—) Az aradi tanítók körének tanügyi szakosztálya f. hó 20-án d. u. fél 5 órakor a Weitzer János ucai fiúiskola V. osztályában ülést tart. Tárgysorozat: 1. Tornaanyag beosztás. 2. A rabok tanítása. 3. Egységes helyes írás. 4. Testületektől áttett ügyek. 5. Indítványok.

Rablótámadás a villamoson.

(Egy baka merénylete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Budapestben, a Múzeum-körut és Kerepesi-ut sarkán tegnap este vakmerő rablótámadás történt. Egy meglehetősen zsufolt közúti villamos kocsi, mikor már indulófélben volt, felugrott egy 44 es baka és elakarta rabolni a peronon álló urak egyikének a feltűnően csillogó, szép gyémántmelltűjét. A rablótámadás azonban nem sikerült, egyik utas megragadta a baka karját, aki ekkor kivántotta az oldal-fegyverét és szurni akart vele. Aztán villámgyorsasággal kiugrott a kocsiból és eltűnt. A vakmerő rablótámadásról tudósítók a következőket írja:

Jászai Ignác törvényszéki tisztviselő tegnap este hét órakor két barátjával Garai kiadóhivatali tisztviselővel és Fischer nagykereskedővel a Múzeum-köruton felszállt egy közúti villamos kocsi. A kocsiban ülőhely nem volt s így Jászaiék a kocsiperonján helyezkedtek el.

Mikor a villamos indulni kezdett, lélekszakadva rohant utána egy közlegény, aki el is érte a kocsit és felugrott a lépcsőjére. Azután egyik kezével megfogta a gyorsan száguldó kocsis vasgerendáját, a másikkal nagy ütést mért Jászai mellére és megmarkolta a csillogó, öt-ezer koronát érő gyémánt melltűjét. Ez mind egyetlen pillanat alatt történt.

Jászai az ütéstől elszedült, a mellette álló Garai azonban, aki izmos ember, két kezével megragadta a 44 es baka karját, aki ekkor el is eresztette a gyémánt tüt, de kézbe vette helyette az oldal-fegyverét és szurni akart Garai felé. De azután mégis megijedt, leugrott a kocsiról és eltűnt.

A kocsit megállították, az utasok leszálltak, volt nagy létafutás, de a 44 es közlegényt nem találták meg. Eltűnt. Jászai azután a meggörbitett melltűjével és a tanuival felment a rendőrségre és eladta az egész rablótámadást. A rendőrség jelentést tett a dologról a térparancsnokságnál.

MULATSÁGOK.

Bőjti mulatságok.

(A vaskereskedők bálja. — A mérnök-egylet férfi-estélye. — Nemzetiségi bál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Hogy a hivatalos farsang véget ért, Karnevál herceg utódja a bőjten is folytatja a bálók udvarában az uralkodást. Egyre-másra következnek sorra a bőjti bálók, amelyeken a tapasztalás szerint a hangulat legkevésbé sem bőjti.

Március hó ötödikén lesz az aradi vaskereskedők mulatsága, amely az előjelekből itélve igen előkelő, de emellett kedélyes és nagyszerű vigalom lesz. Ezt ugyancsak március közepén az aradi mérnök-egylet férfiestélye fogja követni, amely hír szerint az eddigi ilyen mulatságok kedélyességét és sikerét is felül fogja múlni. Ezen a bálon fog megjelenni a mérnökegyleti férfiestélyek hivatalos lapjának, a Dugóhúzó című báli szaklapnak a hatodik évfolyama, amely szenzációs híradásaival minden

hasonló szalapot le fog főzni. A mulatságot Schór Lajos rendezti.

A bőjti mulatságok sorába illeszkedik be a román kereskedők bálja is, amely holnap a Fehér Kereszt szálló nagytermében fog folyni, ámbar ez a bál nem nevezhető a bőjti-nek, mert a románoknál még tart a farsang. Ennek a bálnak még különben némi pikáns háttérrel kölcsonöz az, hogy a rendezőségnek szemére vetették, hogy nemzetiségi tendenciával csinálja a mulatságot, ezrei is bizonyítani kívánva a román és magyar kereskedők közötti elkülönülést. A rendezőség ez ellen a vád ellen azzal védekezik, hogy a románok között mai napig sincsen meg a kereskedőkkel szemben a tisztelet, és hogy az oláhok még most is grec-nek (görögnek) nevezik a kereskedőt; épen ebből az okból rendeznek a román kereskedők külön bált, hogy testületük tiszteletreméltóságát dokumentálják. Ez a kifogás ugyan nem rossz, de azért mégis erősen kilátszik alóla a nemzetiségi lóláb. A mulatságot különben az aradi román templom renoválási költségeinek javára rendezik.

Ugyane célra lesz vasárnap a Casa Nationalában a román nemzeti szövetség mulatsága is, amelyet hangverseny fog megelőzni.

(=) A Meteor estélye. Az aradi Meteor kéreklár klub holnap, február huszadikán este fél kilenc órakor tartja hangversenyyel egybekötött zártkörű táncvigalmát a „Vas“ szálló nagytermében. A hangverseny műsora a következő:

1. Nyitány, „Orfeus a pokolban“ című operettből, Offenbachtól. Előadja zongorán Szalay Aranka urhölgy, hegedűn kíséri Kadelburger Ede ur. 2. Julius Caesar. Humoros rajz. Irta és előadja Szudy Elemér ur, hírlapíró. 3. A szerelmes zongoramester. Irta Csengeri Gyula, előadják Szalay Aranka urhölgy és Szalay Rezső. 4. Rákóczi kesergője, klarinét szóló az Ocskai brigadérosból. Előadja Kohn Jakab ur. 5. Grammofon.

(=) Az aradi asztalossegédek köre február hó 20-án, a Központi szálloda nagytermében saját könyvtára javára zártkörű táncvigalmat rendez.

— Az Acsev. fűtők által február 13 án rendezett táncmulatságon a Kossuth-szobor alapjavára a következők voltak szívesek felülfizetni:

Sármezey Endre, Zinner Béla, Tenner Pál dr., Hajdu János, Bánhidly László, Bartha István 5—5 korona, az Acsev. műhely-személyzet gyűjtővén 20 70 korona, Müller Károly, Szalay Arnold dr., Kovács István, Rákósy Lajos 4—4 korona, Kollár Zsigmond, Szigeti Lajos, Faragó József, Szathmáry János, Varga Imre, Zsiros Béla, Kuhn Ignác, Gazdag Antal, Gömörly Norbert, Kozák István, Verner Sándor, Medve Imre, Gellényi Sándor, Zöldy Róbert, Dávid Vilmos, Wallinger Antal, Sztojka György, Nyiri József, Goda György, Kovács Gusztáv, Vékony Károly 3—3 korona, Dezsői László, Baky Ferenc, Csapó József, Cserveny János, Perneky József, Scheulenberg Béla, Máris Sebők, Bakó Mihály, Lászlóffy Mihály, Kron Lipót, Juhász János, Laboda Ferenc, Pápay Kálmán, Kolombán Pál, Bacsó Frigyes, Lunyacsék Katalin, Koszta János, Gellényi Róbert, Ortutay Antal, Vasváry János, ifj. Pál Lajos, Erdőfi Ferenc, Kardos Károly, Zinner Viktor, Timkó Miklós, Fehér József, Pománcz Gáspár, Schwarcz Zsigmond, Nagy Kálmán, Vékony Sándor, Szegő Hugó dr., Kovács István, Kosztelnik András, Vasuti kávéház, Szász Dénes, Czikli János, Ssemók Sándor, Ribárszky István, Németh Sándor, Sajcz János, Koláth Mihály, Molnár Daniel, Pelle András, Kovács András, Domokos Sándor, Balázs János, Bogár József, H. Kovács János, Zabán Sándor, Varga István, Baranyi Imre 2—2 korona, Kovács János, Heidrich János, Détary Mária, Bzura Viktor, Botrocás Mihály, Vujcsin Sándor, Ráday István, Nyiri Károly, Kánya Géza, Csatlós Károly, Sztrigán Tivadar, Balogh Mihály 1—1 korona, Kokovay János, Bónó Mihály 60—60 fillér, Hingler János, Hingler Jánosné, Hingler Annuska, Kovács Márton 40—40 fillér, összesen 248 korona 50 fillér. A nemesszívű felülfizetők ezuton is fogadják a leghalásabb közönetünket. A rendezőség.

A kulisszák mögöl.

(A jótékony négyzet színleltadása.)

Arad, február 19.

A következő sorok közlésére kértünk föl:

A *Függetlenség* pénteki száma „A kulisszák mögöl” című közleményében személyemmel is foglalkozva, a valótlanosságok egész halmazát adja elő, — és úgy igyekszik működésemet feltüntetni, mintha én a négyzet legutóbbi színházi estélyén inkorrekte jártam volna el. Hogy ez mennyire való, hivatkozom az összes közreműködőkre, kik csaknem mindannyian bizonyosságot tehetnek az én udvarias és higgadt viselkedésem mellett. Mindazonáltal, egyéni reputációm és számos évi színészi multam érdekében nem hagyhatom ezt a rossz indulatú vádaskodást válasz nélkül, és szükségesnek tartom a való tényállás ismertetését.

Körülbelül három héttel a műkedvelő előadások előtt kezdődtek a színháznál a *Selyem Agnes* darab próbái, melyeket Arany Imréné öngyűlöletére én veztettem, mindaddig, míg egy nézeteltérés folytán kényszerítve nem éreztem magamat a próbát, vagyis a színpadot elhagyni.

Ilyen körülmények után, minthogy a próba feloszlott, a résztvevő műkedvelő szereplők egyetemlegesen elhatározták, hogy egyáltalán nem hajlandók az előadásban szerepelni, mint addig, míg a rajtam elkövetett sértés jóvá nem tétetik. Ezután két fiatal ember kíséretében megjelent az öltözőmben Avarffyné ö nagysága és a történetek felett sajnálkozását fejezte ki; megkért, hogy a rendezést vezesse tovább.

Ezen újabb felhívás folytán résztvettem minden próbán, és három héten át, naponként egész szabad délutánjsimon, minden percet kihasználva fáradtam a műkedvelőkkel délután három órától, holott rendes napi foglalkozásomat két órákor fejeztem be.

Az előadás első napján oly heves megtámadtatásban részesültem, hogy kezdtem önmagamamat veszíteni, de higgadságon ismét lecsillapított. Ugyanis az első előadás harmadik felvonása alatt egy urinő, kinek nevét udvariaságból elhallgatom, hozzám lépett és egy diademes koronát kért tőlem egy szereplő részére. Kijelentettem, hogy ilyen koronánk nincs, csak Zilahynak van; de az, az ő irodájában, saját szekrényében el van zárva. Ezen urinő arra szólított fel, hogy küldjek azonnal Zilahyhoz, és hozassam el a kulcsot. Erre azt feleltem, hogy ezt nem tehetem, mert Zilahy Budapesten van. Együttal sajnálkozásomnak adtam kifejezést, hogy nekem erről nem szoltak már előbb a próbák alatt. Az urinő erre kifakadt ellenem, s szavai végén olyan inzultussal illette igazgatóm, melyet egy urinő szájába nem merek adni. Ez a kifakadás felkorbácsolta minden véretem, de vérző szívvel kellett folytatnom a keserves munkát. Magamba gyűrtem tehát a méltatlanul szenvedett megaláztatást, és nem szoltam felőle senkinek.

Az előadás másodnapján tudtomon kívül valami virág feladatás rendeztetett, mely épen mert nekem be nem jelentették, balul ütött ki, illetve a kellemetlenségek egész sorozata keletkezett. Amaz urinő a színpadon megtámadott, és a történetek miatt engem tett felelőssé, holott az egész virágosról még csak sejtésem sem volt. A szereplők, kik a virágok feladásában sértést találtak, nem akarták az előadást folytatni és többen engem akartak rábírní, hogy a tévedésből felmerült kellemetlenséget én oszlassam el.

De mivel hogy nem én voltam a zavar

előidézője, semmi hajlandóságot sem éreztem az ügybe való beavatkozáshoz sem. S mint-hogy a sértések egész halmazát zudították a fejemre a színpadon, nem voltam hajlandó a sértéseket zsebre vágni, azokat természetes erőlyesen visszautasítottam és ekkor történt a legnagyobb felháborodásomban az a kijelentésem, hogy: ha már három hét óta tűröm a sértéseket és engedel magammal kényők-kedvők szerint gorombáskodni, méltatlanul és érdemtelennül, mi lesz ezért a tiszteletdíjam? Hozzá tettem, hogy e roppant fáradságomnak 500 frt. az ára, ezen kijelentésem, ismétlem, a legnagyobb lelkiküzdelmek között történt, a mennyiben a kehely már tele volt és nem tudtam magamon uralkodni. Nem haszonlelésből említettem, hanem csupán a düh adta ajkaimra, a mennyiben a fáradságokat és az eltört sértéseket pénzértékkel megfizetni nem lehet. Hogy pedig a harmadik előadás elmaradásának én lennék az oka, ezt is kénytelen vagyok a leghatározottabban visszautasítani, mert ezt először maga a négyzet mondta le, másodszer a közreműködők nem vállalkoztak volna rá.

Különbben is az egész eljárásomat a próbától kezd, úgy a rendezésben mint az előadásoknál kifejtett tevékenységemet, nem különben a műkedvelőkkel szemben tanúsított eljárásomat a közreműködők elbírálására bízom.

Polgár Sándor,

az aradi nemzeti színház rendezője.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Idegen nő, színmű. Török Irma vendégfelleléptével. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: Koldus és királyfi, operette. Este: Armány és szerelem, dráma. Török Irma vendégfelleléptével. (Páros bérlet.)

* **Proletárok.** A mai est a színház fehér estéi közé tartozik. Török Irma lépett föl vendégként Csiky Gergely színművében, a darab többi szereplői pedig tehetségük legjavával tették simává, folyékonyvá s művészileg értékessé az előadást. Török Irma, a díszingvált színjátszónak ez a finom lelkű mesternője művészetének annyi szép oldalát mutatta, a boldogtalanul szerelmes leány szenvedését annyi lélekkel, olyan sok szívvel játszotta meg, a mennyi csak a legelsőrendű színpadi tehetségektől telhetik ki. Játékának finomságai nem estek ki az egész előadás hangulatának keretéből, a mi színés eink is igen jól játszottak, és pedig kivétel nélkül jól. Bácsné, Zilahi, Bónis, Göcz Aranka, Mariházy, Békés, Németh, egyenkint és összesen finom kidolgozásu, igaz alakokat hoztak színadra, sőt Almás! Lola játéka is komolyan vehető alakítás volt. Különösen ki kell emelnünk Zilahi Gyula játékát, ebben ezúttal igazán tündökölt az a művészet, mely Zilahi színészi hírnevét megszerezte. Hasonlóképen jellegzetes volt a Mariházy és a Bónis alakítása. Bácsnéval és Könyvessel együtt nyílt színen kaptak tapsot. Az egész előadás egyáltalában gördülékeny, szép és kifogástalanul élvezetes volt. (a.)

* **Idegen nő.** Dumas Sándor híres színművében, az *Idegen nőben* folytatja szombaton Török Irma megkezdett vendég szereplését, amelyben egyik legjobb szerepét de Septmons Katalint játsza. Közreműködnek még a darabban Bónis, Békés, Könyves, Mariházy, Gazdy Aranka és F. Csigaházi Etel.

* **A Zenélő Magyarország.** zongora és hegedű zenemű folyóirat most megjelent XI. évfolyam 4-ik füzeté a következő szép zeneműjanságokat közli: I. Lányi Ernő Bujdosik a csillag. Kossuth Lajos lelke. II. Lányi Ernő Chlopy felől szól az ágyu

bumm! népszerű Chlopy nótákat. III. Makrancos hölgyek da keringője, me yet Lincke P. „Lipisrata” operettjében Fedák Sári zajos tetszéssel és megismételtetéssel énekel. IV. Mendelssohn Bartholdy Felia „Tavaszdai” Frühlingslied salondarabot. Ily gazdag tartalommal jelenik a „Zenélő Magyarország” minden egyes füzeté, úgy hogy előfizetői az érdemesebb zeneműveket, melyek az év leforgása alatt megjelennek a havonta kétszer megjelenő füzetekben kapják. Előfizetési ára egész évre 24 füzetre 12 kor., fél-évre 6 kor., negyedévre 3 korona. Előfizethetni a most folyó XI. év I. évfolyamára valamint az előző évfolyamokra is a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalában VIII. József-körut 22—24. szám alatt Budapesten.

Pánik a tárgyaló teremben.

(Főllázadt rab.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 19.

Ma délelőtt a pestvidéki törvényszék egyik tárgyalótermében, a mint budapesti tudósítónk táviratozza, rend ivül izgalmas jelenet játszódott le. Egy rabságban lévő gonosztévő, mikor a legfőbb bíróság ítéletét kihirdették előtte, felkapta a padot, amelyen ült, és csupán a gyorsan előhívott fegyveres erőnek köszönhető, hogy valakit le nem ütött vele. Az esetről részletes tudósításunk a következő:

Mazurek Hugót a pestvidéki törvényszék rablás büntette miatt már reggelben öt évi fegyházra ítélte. A bünper felebbzésé folytán a táblához, majd a kuriahoz került; ezalatt Mazurek a pestvidéki törvényszék fogházában várta a végleges döntést. Ma érkezett meg azután a kuria ítélete, amely a pestvidéki törvényszék által kiszabott büntetést helyben hagyta. Rónay Kamill törvényszéki elnök tehát felhívta Mazureket, hogy kihirdesse előtte a végleges döntést.

Mikor a gonosztévő megértette, hogy most már végérvényesen el van ítélve öt évi fegyházra, hirtelen káromkodva felugrott a padról, amelyen ült, és azt felragadva, megforgatta feje fölött a levegőben. Azután a teremben lévő közönség felé fordult, és a paddal rohant rájuk.

A teremben óriási pánik támadt. A közönség hanyathomlok szaladt az ajtók felé, a bíróság tagjai pedig megdöbbenve, elsápadva nézték a rab dühögését. A rab mellett egyetlen fegyőr sem volt, és így a legrosszabbtól lehetett tartani, mert a feldühödött ember vértelforgó szemekkel, ordítva forgatta a súlyos fapadot. Az ügyész, aki legjobban megőrizte hidegvérét, kirohant a folyosóra és segítségért kiáltott. A kiáltás az egész törvényszéki épületben óriási izgatottságot keltett; az összes bírósági hivatalnokok kirohantak helyiségeikből.

Végre megérkezett a fegyveres örök csapata, amelynek hosszú küzdelem után nagynehezen sikerült a dühöngő rabot lefegyverezni. Mazureket rögtön erős bitincsekbe verték és magánzárkába csukták el; azt állítja, hogy nem akart senkinek bántani, csupán meg akarta ijeszteni a bíróság tagjait.

SPORT.

† Az aradi Meteor kerékpárklub elnöksége kéri tagjait, hogy a f. hó 25 én csütörtökön este 8 órákor megtartandó választmányi ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg, mert ezen választmányi ülés előkészítője lesz a f. hó 27-én este fél 9 órákor megtartandó közgyűlésnek.

A kolozsvári diákok és a japánok.

(Egyetemi hallgatók Japán mellett.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Annak a japánszimpátiának, amely a most folyó háboruban a gésák országa iránt mindenfelé megnyilatkozik, érdekes megnyilvánulásáról ad hírt a bécsi Zeit. Magyar diákok, a kolozsvári egyetem hallgatói adtak rokonszenveknek kifejezést, még pedig a bécsi japán nagykövethoz intézett távirat útján.

Ennek a rokonszenvnyilvánításnak sem mélyenjáró oka, sem mélyenjáró okozatai nincsenek. Az egész dologban csupán ez az érdekes, hogy minden semlegességi nyilatkozat mellett is kiderül, hogy egymással szemben teljesen közömbös emberek nem léteznek. Ismeretlen embertömegek érdeklődnek az egymás sorsa iránt, és nagyon téved az, aki a most megnyilatkozó japánszimpátiát arra vezeti vissza, hogy ebben a harcban önkénytelenül is a gyöngébbek pártján van az ember. Ebben a harcban tulajdonképpen a sötétség országának a viaskodását látjuk egy felvilágosított néppel. Hiszen mikor az angolok a mahdi ellen küzdöttek Afrikában, mindenki az angolok pártján volt. A bur háboruban pedig ép megfordítva történt a dolog, mert az egész világ visszatetszésével találkozott ez a haszonlesésből eredő harc.

A japán szimpáthia ép oly rohamosan terjed, mint a bur rokonszenv. Akkoriban Aradon bur asztaltársaság alakult, korcsmát létesítettek a bur vezérhez, bur kalap, bur gallér és isten tudja mi mindenféle jött divatba, a mi a burok nevével volt kapcsolatban. Maholnap itt fogunk tartani a japán szimpátiával is.

A Zeit hiradása különben a következő: A kolozsvári egyetemi ifjuság egyrésze a bécsi japán követhoz, Makino grófhöz táviratot intézett, a melyben a kolozsvári egyetemi hallgatók Japán iránti rokonszenveknek adnak kifejezést. A sürgönyben kifejtik, hogy a bátorság, amelylyel Japán jogainak védelmére fellépett, minden tárgyilagosságot szemlélőben élénk visszhangot keltett. Keleten olyan nép, amely nyugaton a kulturára bilincseket rak, nem tölthet be kulturmisztériót. Kérik a követet, hogy tolmácsolja az egész japán nemzetnek a kolozsvári egyetemi ifjuság szerencsekívánatait.

Mikor született Damjanich?

(Az ismeretlen születésnap.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

A hazafias kegyeletnek nem kerülte el a figyelmét, hogy az idén van Damjanich Jánosnak, a magyar szabadságharc egyik legvittebb vezére, az aradi vértanu-tábornok születésének századik évfordulója.

Egyik legutóbbi számunkban rá is mutattunk arra, hogy Aradnak, amelyhez Damjanich emléket az októberi gyásznapon kívül a szabadságharc több jelentős mozzanata fűzi, kétszeres kötelessége, hogy a század elteltén Damjanich emlékének áldozzon.

Hogy azonban mely napon következik be az esztendő során Damjanich születésének századik évfordulója, erre a kérdésre ma még nincs határozott válasz. Osszes életrajzírói csak annyit jegyeznek föl: „született a [bánsági 2-ik határőrezred Setrázza községében, 1804-ben.”

Damjanichnak özvegye, az egyedüli, aki a vértanuk hitvesei közül még életben van, maga se tud felelni arra a kérdésre,

hogy mely napon született Damjanich. A szabadságharc előtt egy évvel vette nőül Damjanich öt, s az utána következő években bizony nem értek rá születésnapot ünnepelni, s legkevésbé jutott ez eszébe Damjanichnak, aki az egyszerűség mintaképe volt.

Egy hely van, a hol a Damjanich születésnapját esetleg meg lehetne állapítani: az aradi görög keleti szerb plébánián. Damjanich ugyanis, özvegye előadása szerint, Aradon, 1847. augusztus 27. és 31. között tartotta esküvőjét Csernovits Emiliával, Csernovits Péter nagybirtokos, a későbbi temesi gróf leányával. Az aradi szerb lelkész hivatalban, a mennyiben meg vannak az ezen esküvőre vonatkozó anyakönyvi bejegyzések, meg lesz bizonyára a vőlegénynek, Damjanich János császári százados születésének éve, hónapja és napja. A szerb hitközség bizonyára hazafias kötelességének fogja i-merni, hogy ezeket az adatokat előkeresse.

Fővárosi tudósítónk kérdést intézett Giacza Györgyhez, a szabadságharc jeles történetírójához, aki azonban eddigi kutatásaiban nem talált a Damjanich születésnapját föltüntető adatokra. A budapesti Damjanich-asztaltársaság vezetősége, amely a századik évforduló megünneplésére készül, szintén nem tudja ezt a napot. Az ünnepet e miatt nyár elején, valamelyik alkalmas napon fogják megtartani.

HIREK.

— A király Budapesten. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király husvét után két heti tartózkodásra Budapestre érkezik. Ez idő alatt utvári bál is lesz a fővárosban.

— A templomépítő egyesület közgyűlése. A következő értesítést vettük: A róm. kath. templomépítő egyesület alakuló közgyűlése vasárnap délelőtt 11 órakor tartatik meg a városháza nagytermében. A gyűlésen való részvételre plakátokon és körleveleken hívja fel a templomépítő bizottság városunk katolikus közönségét. A gyűlésen részt fog venni Wittenberger Antal apát kanonok is, ki a templomépítő bizottsággal és a katolikus hívekkel való előleges értekezés céljából már szombaton Aradra érkezik.

— Wittenberger kanonok Aradon. Wittenberger Antal kanonok, Dessewffy Sándor csanád egyházmegyei püspök titkára, holnap Aradra érkezik, hogy részt vegyen a templom-építés ügyében vasárnap tartandó katolikus nagygyűlésen.

— Héderváry — miniszter. Khuen-Héderváry Károly, a volt miniszterelnök visszakérül a kabinetbe, ahol rövid, de zajos ideig a kormány feje volt; visszakérül, azonban csak mint — tárca nélküli miniszter. Amint fővárosi tudósítónk táviratozza, Héderváry, aki a jövő héten tér vissza olaszországi utjáról, a király személye körüli miniszterium vezetésével fog megbizatni.

— A hercegprimás állapota. Vaszary Kolos bíboros hercegprimás állapotában bár lassan, de folyton tart a javulás. A primás az éjet teljesen nyugodtan töltötte. A mai napon ismét igen sokan fordultak meg a budavári palotában, a kiknek soraiban ott voltak többek között: Zichy Nándor gróf v. b. t. tanácsos, Apponyi Albert gróf, Francisz Norbert főigazgató, Komlóssy Ferenc kanonok, Rédey Ferenc báró és többen.

— Drágul a kenyér. A háboru mindenféle érezteti hatását. Még a legszegényebb emberek is megérzik a háboru okozta bajokat. Megdrágult a kenyér. Az aradi kenyérpiacon a pécskai kenyeresek a kenyerek árát mintegy ötven százalékkal felemelték, azzal érvelve, hogy a buza megdrágulása mellett alig lehet búzát vásárolni, mert állítólag azok, akiknek gabonájuk van, nem akarják azt eladni, azzal érvelvén, hogy a buzaárak előreláthatólag a háboru folytán még emelkedni fognak.

— Kisjenő és Erdőhegy egyesítése. Rögóta esik szó a megye két virágzó, fejlődő községének, Kisjenőnek és Erdőhegynek egyesítéséről. Az egyesítés a gyakorlatban megvan, a két község, amint ismeretes, összeolvadt, de közigazgatási tekintetben még külön van választva. Most, hogy Kisjenő község jegyzője, Székalla József leköszönt állásáról, újból fölmerült az eszme, a mely az illetékes körökben kedvező fogadtatásra talált; úgy tervezték, hogy a két községet egyesítik, s csak annak megtörténte után töltik be a már közös jegyzői állást. Azonban a tervet a két község vezető emberei közül sokan elleneztek, s az hajótörést szenvedett s ezért már ki is írták a pályázatot a kisjenői jegyzői állásra. A választás e hó 27-én lesz s annak óriási érdeklődéssel néznek elébe. A pályázók közül kettőnek van a legtöbb kilátása: Petrucc János seprősi jegyzőnek és Barna Elemér, a mostani helyettes jegyzőnek.

— Az Aradi Nemzeti Szövetség Munkásképző intézménye vasárnap, február hó 21-én, délután öt órakor a Weitzer János-utcai polgári iskolában nyilvános szórakoztató és szakelőadást tart, a melynek műsora: 1. Szavallat. Előadja Sipos Jenő. 2. Szakelőadás: Utazás Magyarországon. Vetített képekkel tartja Berecz Károly tanár; a képeket vetíti Matusik Márton tanár. A belépés díjtalan. Az előadás kivételesen öt órakor kezdődik.

— Temetés. Magyar Andort, Magyar Ferenc aradi kereskedőnek korán elhunyt fiát ma délután temették el nagy részvét mellett. A temetésen nagy közönség jelent meg, közöttük az aradi polgári lövészegegyesület tagjai Mülek Lajos főlövészmeister, az aradi kereskedelmi testület és az aradi kereskedők köre tagjai Tedeschi Viktor vezetésével, Barabás Béla orsz. képviselő, Sarlott Domokos főkapitány, Schill József megyei főjegyző, Tagányi István és még számosan. A beszentelést Szikra Lénárd minorita áldozópap végezte.

— Meggyilkolt főszolgabíró. Szatmárról táviratozzák: Kállay Ödön csengeri szolgabíró tegnap este ismeretlen tettesek leütötték. A csendőrség megállapította, hogy a gyilkosságot több paraszt követte el, a kik a bíróválasztás miatt haragudtak rá. A vizsgálatot folytatják.

— Görög dohány Aradmegyében. Kerpely Kálmán, a debreceni gazdasági akadémia igazgatója tegnap Aradon időzött. Kerpely, mint a debreceni dohánykísérlet állomás igazgatója Aradról Lőkősházára ment, a hol a Vásárhelyi József birtokán kísérletkép termelt görög dohányt vette át. Az igazgató ez alkalommal az egybegyűlt gazdáknak érdekes, tanulságos előadást tartott.

— Pincérek zendülése. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Ma délben mintegy száz-százötven pincér, akik a pincérek szakegyületében gyűltek össze, ellepték a Rémi kávéházat, ahol fölshíltották a kávéház tulajdonosát, hogy írjon alá egy nyilatkozatot, amelyben kötelezi magát, hogy a kávéházban alkalmazott pincéreinek hetenkint egy szabad napot engedélyez és hogy pincéreket ezentul csak a szakegyület közvetítése útján vesz föl. Egervári nem teljesítette a

pincérek kivánságát, amire ezek kivonultak a kávéházból és az utcán foglaltak állást. Közben bevették a kávéház tükörlakait. A kávérendőröket kért, amire *Bornemissa* rendőrfelügyelő és nyolc lovasrendőr jött sietve a kávéház elé. Csak nagynehezen sikerült nekik a tömeget eloszlatni. A rendőrség *Hochstädter* Fülöp volt pincért letartóztatta, mert kiderült, hogy ő rugta be lábával a tükörlakot, hogy az darabokra törjön. A többi pincéreket is ő bujtogatta a tüntetésre.

— **Házilipari tanfolyamok Aradvármegyében.** A földművelésügyi miniszterium támogatása mellett *Györök, Fakert, Szentleányfalva* telepés községekben, *Székudvaron* és *Apateleken* házilipari és gazdasági tanfolyamot rendez *Pál Miklós* aradi m. kir. gazdasági szaktanár. A tanfolyamokon kosárfonás, citrokseprű, kefe és kukoricafosztásból nyernek a kisgazdák oktatást. A házilipari tanfolyamokkal kapcsolatosan gazdasági előadások is lesznek. *Pál Miklós* gazdasági szaktanár. *Wagner János*, az aradi tanítóképző intézet tudós tanára és *Mudin István* gazdasági szaktanító tartanak érdekes előadásokat a kis gazdákat érdeklő mezőgazdasági dolgokról.

— **Időjárás jelentések.** A magy. kir. országos meteorológiai és földmágnességügyi intézet időjárásügyi sűrűnyjelentései a mai naptól fogva mindennap láthatók a *Rozsnyai* győgszertárban.

— **Sikkasztó hivatalnok.** *Kassáról* táviratozák: *Grossmann Adolf*, a *Jacobi és Hermely* cég levelezőjét a rendőrség sikkasztás és magánokirathamisítás miatt letartóztatta. A vizsgálat eddigi adatai szerint *Grossmann* 8000 koronával károsította meg főnökét.

— **A Füredi árvák fölségelyezése.** Még egyre gyűlnek az adományok a Füredi-család számára s az aradi társadalom jótékonyágáról most *Gonda László* színházi pénztáros beküldött jelentése számol be újabban. Az ő szorgalmas gyűjtése ismét 118 koronát eredményezett a nemes célra, mely adományoként a következőképp oszlik meg:

N. N. 1 korona, *Posgay Lajos dr.* főorvos 4 korona, N. N. 1 korona, *Reisz Simonné* 1 korona, *Pöhl Károly* 1 korona, *Winkler József* 5 korona, *Robi* 1 korona, *Assael H. és fia* 3 korona, *Schwarz* főhadnagy 1 korona, *M. M.* 1 korona, N. N. 4 korona, N. N. 1 korona, *Robitsék* 1 korona, N. N. 1 korona, *Széchenyi Kázmér és neje* 10 korona, *Ravasz Imr. töl. 12 kép. á. 1 kor.* 12 korona, *Heuer Ujarad* 2 korona, *N. Kalmán* 2 korona, *M. H. né* 1 korona, N. N. 1 korona, *Mikolay Lajos* 5 korona, N. N. 2 korona, *Dy* 3 korona, *Neptun* 3 korona, *Inkei Emilné* 8 korona, *Kende* 5 kor., *dr. Marschall Lajosné* 3 korona, *Hauser Károlyné* 5 korona, *Mayer Emil* 2 korona, *Sági Henrik* 5 korona, *Lineberger Paula* 2 korona, *Sármazey Endre* 2 korona, *Feszler Károly* 5 korona, *Jenovay Ella* (Budapest) 1 korona, *Varga Imre* 2 korona, *Szerepező* 1 korona, *Ra asz Imrétől* 8 kép. ára 1 kor. 8 korona, *Tafrov D.* 2 korona, *Havancsák J.* 1 korona, *Egger* 2 korona, N. N. 1 korona. Összesen 118 korona.

— **Halálozás.** *Merkler Adolf* volt 48—49 es honvéd tizedes életének 78-ik évében Aradon elhunyt. Temetése 21-ikén délelőtt fél 10 órakor lesz a Halász-utca 7. sz. házból.

— **A börze áldozata.** *Berlinből* táviratozák: *Meyer H. Miksa*, az ismert tőzsedeügynök agyonlőtte magát. Anyagi bajok kergették a halálba. Különösen a legutóbbi gabonaár-hullámások juttatták nagy zavarokba.

— **A bárókisasszony zsebkendője.** Budapestről írják ezt a romantikus históriát. A jégszón utolsó napjaiban a budapesti városligeti korcsolyapályán egy v.-megyei előkelő család tűnt fel. A mama is korcsolyázott és a magas, széke, lbolyaszemű leánya pedig egészen művésznő volt a jégen. Persze, rövid idő alatt egész udvaruk támadt, annál is inkább, mert *dr. K. J.* törvényszéki jegyző, aki földije volt az urí családnak, hamar beavatta az aranyifjúságot a viszonyaikba. Nagy, alig megterhelt földbirtokról szóltak az információk, amelyek szerint a család fejének, aki három és fél évig

főispán is volt a megyéjében, igen nagy a tekintélye, a melylyel könnyű szerrel mandátumhoz is segítheti a vejét. Az udvarók között volt egy fiatal orvos is, a kinek minden mozdulatán meglátszott, hogy szerelmes a bárókisasszonyba. Közvetlenül a protestáns bál előtt aztán látogatást kapott az orvos. *Dr. E. Z. és H. D.*, a budapesti fiatalok két tagja kereste fel bizalmas beszélgetésre. Rövid ideig tartózkodtak nála s töle egyenesen báró R. földbirtokoshoz mentek, a ki a leány rokona s a kinek megbízásából keresték fel az orvost. Hogy milyen mandátummal mentek s milyen eredménnyel jártak, arról alig szivárgott ki valami a nyilvánosságra, amely csak arról szerzett tudomást, hogy a báró és a dr. egyik koronaherceg-utcai vivóteremben kardpárbajt vívtak, amely a báró könnyebb természetű megsérülésével végződött. Csak hetekkel az affér után, most derült ki, hogy a párbajra a bárókisasszony egy zsebkendője adott okot, amit elvesztett korcsolyázás közben s amit a szerelmes fiatal orvos megtalált, de nem akart visszaadni. A különös oku lovagias ügyről sokat beszélnek most a fővárosi társaságban.

— **Meteor az időjárásról.** *Meteor* időjelző lapja az időjárásról a következőket jelenti: A 8-ik csomópont hatása alatt bekövetkezett erősen változatos időjárás tovább tartott, meghozva a jelzett borut. derült, szelet, esőt, havi, sőt még helylyel helylyel dörgést, villámlást, sőt katasztrófális felhőszakadásokat is. Hogy e változatok még jelzéseimet is túlhaladták, ennek okozója a már említett s 5-én megjelent szét-szórt foltcsoport volt, mely egész 16-ig, midőn tőlünk átfordult folytonosan nyugtalankodott és más-más elhelyezkedést keresett, a mi azt mutatta, hogy a Napon igen nagymérvű előhaladások működnek és befolyásaikkal zavarták a mi légkörünk állapotát, abban még abnormális változásokat is idézve elő. E zavarok folytán nem állhatott be mindeddig állandóan hideg időnk, bár 8—11—13—15-én kísértett a hideg, amidőn 2—3 fokkal fagypontra alá került reggelre a hőmérséklet, 15-én hajnalra havazott, fehérre festve a láthatárt, de napközben újra enyhére változott az idő, a Naptól jövő erős hatású rozzgások befolyása alatt, a melyek a bolygók állásából jött hidegebb természetű rezgési hatásokat egészen mindeddig kifejlődni nem engedték. E hó 16-án a foltok átfordultak s a Nap képe foltmentes, de e változatlanság azért újra érvényesült, miután a 18—19-ik csomópontok erős, a bolygók állásából származott hatásaikkal zavarólag fognak hatni légkörünkre és bár ezek jellege nem határozott hideg, az eddig visszaszorított hideg jelleg érvényesülése esetén tartósabban fagypontra alá szoríthatja a hőmérsékletet, annál inkább, mert a foltok csak 28—29-én térnek hozzánk vissza és a 26-ik csomópont is a bolygók részéről hideg jellegű, a mely körül azonban már állandóbbá válik időjárásunk.

— **A szépség ápolása.** A hölgyvilág mindig elsőrangu fontosságának tartotta a szépség ápolását és így bizonyára a legszélesebb körökben érdeklődést kelthet az a felolvasás, amelyet egy bécsi orvosi társaságban tartott *Paskis Henrik dr.* egyetemi tanár, hírneves kozmetikus. Eddig az volt a vélemény, hogy a hideg víz jobban és biztosabban tartja fenn a szépséget, a bőr üdeségét és színét, mint a meleg. A hírneves orvos most ezzel a felfogással ellentétbe helyezkedik, mondván, hogy tapasztalatai szerint a langyos, sőt a forró víz is igen alkalmas a szépség, nevezetesen pedig a szép arc bőr fenntartására. A meleg víz az arc bőr véredényeire hat és pedig erősebben, mint a hideg. Arról nem is szól, hogy az arc bőr porusaiba beekelt port szintén jobban mossa a meleg víz és az ugynevezett „mitesert” könnyebben tünteti el. Ezt már a laikusok is tudják. Angolországban a nők már régóta felelősek a meleg víznek szépségfentartó hatását. Ott az arcot is meleg gőz hatásának teszik ki a hölgyek. De a felolvasó orvos határozottan ellene fordul az új módszereknek, amelyeket, a modern kozmetikusok

alkalmaznak. Nevezetesen azt kárhoztatja, hogy a női arcon kivételesen mutatkozó hajszálakat Röntgen-sugarakkal távolítják el. A Röntgen sugár a bőrre oly ártalmasan hat, hogy ezt az eljárást okvetlenül abba kell hagyni. Nagyon jó kozmetikus eljárásnak mondja az arc bőr massage-t. Amerikában ezt a kozmetikusok igen jó eredménnyel gyakorolják. A massage nem arra jó, hogy már meglévő ráncokat az arcon eltüntessen, hanem arra, hogy a ráncokképződést megakadályozza. A vörös orrok, fagyási foltok és egyéb szépséghibák eltüntetésére az orvos a galvanáramokat ajánlja.

— **Embervadászat az erkélyről.** Röviden már megemlékeztünk arról a vérengzésről, melyet Varsóban *Dambski* Vladimir gróf örültségi rohamában vitt végbe. Egy újabb jelentés szerint a megőrült gróf vérengzése sokkal borzalmasabb volt, mint ahogy az első jelentés hangzott.

Dambski gróf még csak 34 éves s úgy a varsói, mint a poseni mágnáskörökben feltűnő szépségéről ismerték. Az utóbbi időben nagyfokú idegesség lepte meg. Ebben az állapotában egy este Varsó egyik legelőkelőbb vendéglőjében vacsorázott, de mikor fizetésre került a sor, megtagadta a fizetést, sőt lelvéssel fenyegette a pincéreket. A tulajdonos erre értesítette a rendőrséget s három rendőrtiszt meg is jelent, akik aztán a grótot kocsin hazakisérték a otá-jába. A gróf itt előre szaladt s maga mögött bezárta az ajtót. Mikor a rendőrtisztek a házmeister által felszólították a grótot, hogy adja elő igazoló papírosát, a házmeistert egyszerűen két lövéssel leterítette s az oldalajtót is bezárta s eltorlaszolta. Kijelentette egyuttal, hogy aki háza tájékán az utcán mutatkozik, azt lelövi. Közben éjjeli 11 óra lett. A neptömeg, amely az utcán összefutott, a szomszéd házak kapualjában rejtőzködött el. A gróf volt a helyzet ura. Ősei épít kivitte az utcai erkélyre s ott mindenféle zagyva beszédet intézett hozzájuk. Mikor egy rendőrcsapat megjelent az utcában, rendes tüzelést kezdett rájuk. Két duplacsövű fegyvere, egy ravolvere és számos tölténye volt. Három személyt megölt, huszonegyet pedig megsebesített. A harc egészen reggelig tartott, amit az magyaráz meg, hogy a grótot, aki a szobába vonult vissza, az éjjeli sötétben nem láhták s nem célozhattak rá. Az örült később az átellenben levő lakásokba is lött, bezuzva az ablakokat, összerongálva butorokat és a falakat, majd az utcai lámpákat vette céliba s miután kitűnő lövő volt, egymásután csörömpölve hullottak le a gázlámpák üvegei, a lámpák pedig elaludtak, úgy, hogy teljes sötétség borult az utcára. *Pleskó* rendőrbiztos egyszer megkísérelte, hogy lelője a grótot, de porul járt, mert a gróf ügyesebb és gyorsabb volt s halálos sebet ejtett rajta. Az orvosok és a mentőkocsik egész éjjel munkában voltak. Közben megkísérelték, hogy tűzfecskendővel tegyék ártalmatlanná a grótot, de ez szobáiba vonult erre vissza. Végre reggel 6 órakor egy *Klipinski* nevű elektrotechnikus vetett véget a rettenetes küzdelemnek. Balbó: jött, de mivel kitűnő lövő volt, felment a szemben levő ház harmadik emeletére s onnan sörétlőessel lött a grófra, mikor az egyszer fejét mutatta az ablakban. A gróf harc képtelen lett, mire behatoltak lakásába, megköztözték s az örültek házába szállították. Rokoni állítása szerint a gróf morfinista volt.

— **Életunt vőlegény.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Gulyás János* ev. ref. főgimnáziumi tanár az Erzsébet fürdő egy kabinjában föhelőtte magát és nyomban meghalt. *Gulyás* vőlegény volt; egy református lelkész leányával járt jegyben. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy *lelki meghasonlás oka* az öngyilkosságának.

— **Vita egy koporsó fölött.** Két nap előtt a szegedi Csillagbörtön kórházában meghalt *Radu* Péter huszonöt éves fiatalember, aki az ozorai jegyzőségből került a börtönbe. A fiatal *Radu* nem tudta megbecsülni magát és a jövedelmező jegyzői állásban is okiratot hamisított, hogy az ily módon szerzett pénzből költsézhessék. A szomorú véget ért fiatal jegyző egészségét csakhamar megőrölte a börtön levegője, s pár hetes szenvedés után a gyaluitatlan koporsóba került, amelyet tegnap délután tettek ki a börtön ud-

varára. Elhívták a temetésre *Sévity* Lázár szegedi görög keleti szerb lelkészt, hogy szentelje be a koporsót. *Sévity* Lázár vonakodott ezt megtenni, mert ugymond, mint görög keleti szerb lelkész a román egyház halottjának nem zeneiheti be koporsóját. Min egy óra hosszáig folyt a vita a börtön-tisztviselő és a lelkész között s azalatt a koporsó magánosan, megsiratlanul állt az udvar közepén. Végre *Sándor* Ferenc börtönmester három tanu előtt jelentette ki a lelkésznek, hogy a börtönigazgatóság kívánja, hogy a koporsót beszentelje. *Sévity* lelkész kijelentette, hogy egyháza törvényi kötik meg az akaratát, de most a hivatalos kívánságnak ily formában való megnyilatkozása előtt meghajlik, mire a temetés és beszentelés minden további incidens nélkül megtörtént. Felhívta azonban *Sévity* Lázár szerb lelkész a börtönigazgatóságot, hogy a további kellemetlenségek elkerülése végett, irjon föl a miniszterhez, hogy nevezzen ki a Csillag-börtönbe egy görög keleti román lelkészt is.

— **Zátonyra került hajó.** Fiuméből jelentik: A zátonyra került *Adria* hajó helyzete kedvező mert a vihar megszűnt. Az időjárás most jó és ha tartós lesz, az *Adriát* megmenthetik. A szin helyén van a haditengerészeti hatóság. Előre nevű vontatóhajója a rakodó bárkákkal együtt. A munkálatokat *Klein* kapitány, az *Adria* társaság tengerészeti főfelügyelője vezeti. A polai haditengerészeti hatóság a *Szebeniköt* kérte segítségül. A kért szivattyugőzös, *Gigant*, javításban van és így a haditengerészeti hatóság nem bocsáthatta rendelkezésre.

— **Üngyilkos szerelmes pár.** Bécsből írják: Tegnap egy szerelmes pár érkezett Budapest-ről Bécsbe és a *Goldener Adler* (Arany Sas) fogadóban vett lakást. A vendégkönyvbe *Sutura* Mátyas cipész és *Tóth* Mária néven írták be magukat. Ma reggel a fiatal párt holtan találták meg szobájukban. A szerencsétlenek gyufaoldattal megmérgezték magukat. Hátrahagyott levelükben írják, hogy közös akaratukkal mentek a halálba, mert szülei akadályokat gördítenek házasságuk elé. A két holttestet a bonctani intézetbe szállították és az esetről fáviratilag értesítették a budapesti államrendőrséget.

— **Elzúllott gyógyszerész-növendék.** Fővárosi tudósítónk írja: *Kellner* Lipót budapesti elzúllott gyógyszerészegéd még e hó 1-én betört dr. *Hüttl* Himér orvos Lipót-körűi lakására, ahonnan nagymennyiségű holmival, különösen sok orvosi műszerrel akart távozni. A lépcsőházban azonban a házmester, aki az első emeletre igyekezett, elfogta és átadta a betörőt a rendőrségnek. Mikor a főkapitányságon a kihallgatás után lekísérték a rendőrség börtönébe, utközben egy szumbliát-pasztiliát vett be, amittől olyan rosszul lett, hogy a rabkórházba kellett szállítani, ahol ma reggel súlyos sérüléseibe belehalt. A törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— **Magyar név.** *Strauser* Aron nagyhalmági járási állatorvos, valamint kiskoru Iona leánya család névének „Székely“-re kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Zsidó leány — cigány fiu.** Marosvásárhelyen történt, hogy *Bámbó* Béla fiatal cigány-primás megszöktette özv. *Hirsch* Mihályné Irma nevű leányát. Az anya az esetet bejelentette a rendőrségnek. A policia ez időtől fogva keresi a szerelmeseket. Nem akadt reája, mert ezek különböző falvakban bujdosnak. Tegnap aztán önként jelentkezett a két gyermek a rendőrségnek. Itt kihallgatta *Hofbauer* anyakönyvvezető a leányt és a fiút; közösen azt vallották, hogy szeretik egymást s nincs hatalom, mely őket elválaszta. A délelőtti folyamán egész népcsődület lepte el a városház előtti teret, de hiába várták a szerelmes zsidóleányt és szerelmes cigányfiút, mert azok a rendőrségen, külön zobában maradtak, felvén a leány anyjának és testvéreinek fenyegetéseitől. Az egész éjszakát a rendőrségen töltötték. Az anya a zsidórab i beavatkozását is igénybe vette s érdekes, hogy a cigányfiu ráállott, hogy áttér a zsidó vallásra, ha már más menekvés nincs. A leány nagyon el van keseredve s kijelentette, hogy ha édesanyja tovább is ellenzi házassá-

gukat, ő elemészti magát. Az egész éjszakát ébren töltötték a rendőrség szobájában s rettentően el vannak csigázva. A polgármester táviratilag kérte a minisztertől a házasságkötési engedélyt.

— **A katona lelkiismerete.** Furcsa példáját a lelkiismeretnek írják *Frankfurt* ból. Egy *Weber* nevű közkatona két évvel ezelőtt kórházba került, úgy adva elő a megsebesülését, hogy fát akart vágni s a fejszével bevágott a lábába, miáltal két ujja megmerevedett s így katonai szolgálatra alkalmatlan volt. A katonát elbocsájtották a szolgálatból, aki aztán visszament a falujába. Mint rokkant, nyugdíjat is kapott az államtól. Most azonban váratlan meglepetés érte a katonai hatóságot. A múlt év decemberében jelentkezett a katona s elmondta, hogy az a sebesülési história csalás volt, amelylyel a katonai szolgálat alól akart megszabadulni. Ugy történt az eset, hogy *Weber* egy *Grosser* nevű társával egy este a kázinóban mulatott s akkor határozta el *Grosser* tanácsra, hogy rokkantságot csinálnak. Kimentek az istállóba, *Weber* egy fa önkre tette a lábát, az ujja ráhelyezett egy éles kést, aztán kalapács-csal rácsaptak.

— Vágni nem voltam képes, — magyarázta *Weber*, — mert ahhoz nincs meg a természetem.

Az elszabadulása után aztán *Weber* hazament a falujába és jó álláshoz jutott.

— A lelkiismeretem azonban nem hagyott nyugodni, — magyarázta *Weber*. Érezem, hogy csalást követtem el és ez nagyon kínzott.

Főleg azonban, ugyiltszik, a menyasszonya hatása alatt jelentkezett ez a lelkiismerete.

A menyasszonya tudniillik feltételül azt tűzte ki, hogy előbb állja ki a büntetését, csak akkor megy hozzá feleségül. Hanem a büntetés ilyesmire nem csekély, a törvény egy esztendőre ir elő s ugyanannyit érdemel a katona társa is. A katonai bírák azonban a legnagyobb mértékkel mérték a büntetést: beszámították a vizsgálati fogságot is s még kegyelemért is folyamodtak a két katona számára.

— **Üngyilkosság a kávéházban.** Budapesten *Bodor* Jenő fűszeresegéd az éjszaka a *Kerepesi* uti *Velence-kávéházban* mulatott. Amikor már alaposan leereszgedett, a kávéház félre-eső helyén egy forgópisztolyból magára lőtt. A golyó azonban nem talált. A lövés zajára a kávéház alkalmazottai berontottak és kicsavarták a berugott fiatalember kezéből a revolvert, éppen akkor, amikor másodszer is magára akart lőni. Az életuntat a VII. kerületi kapitányságra vitték, ahol a kijózanodásáig fogva tartják.

— **A szabadság hajnala.** A varsói rendőrség megjelent tegnap egy különös modoru ember. Uriasan volt öltözve s gyémántok ragyogtak az ujjain, meg a nyakkendőjében.

— Uram — mondta francia nyelven a rendőrtisztnek, — ki itt a legnagyobb állásu ur?

— A főkapitány — felelte a tiszt.

— Vezessen hozzá! — parancsolta az idegen. A rendőrtiszt furcsának találta ezt a parancsoló hangot s felszólította a különööt, hogy igazolja magát s mondja el a szándékát.

— *Vicomte de Mirabeau* vagyok, — felelte a francia, — a nagy *Mirabeau* dedunokája. Az a szándékom, hogy meg akarom menteni a lengyel népet.

— Tessék? — csodálkozott a rendőrtiszt.

— A jelenlegi háborus idők annyira igénybe veszik a cárt, hogy nem ér rá erélyesen védekezni, ha most megtamadnak a hatalmát. Lengyelországot a szabadságától megrabolta a cár, illő volna már most visszaszerezni azt.

En, mint a francia köztársaság szabad polgára, nem bírom a lelkenem viselni ezt az a váloságot s hajlandó vagyok a lengyel nemzetet segíteni. Ime, uram, átadok önnek 50 000 frankot a forradalom céljaira.

Képzeltető mekkorát bámult ennek hallatára a cár rendőre s bámulatát fokozta az, hogy az idegen ur kivett a tárcájából 50.000 frankot francia nemzeti bankjegyekben s letette a rendőrtiszt asztalára.

A nemeskeblű francia azonban oly különösen viselkedett, hogy nem kellett nagy tudomány annak a kitalálásához, hogy a szegény — örült. A neve *Jacques Luisson*, varsói ügynök.

— **Doctor juris — asztalos legény.** A jó nép hitében nálunk ez él, hogy a királyokat

mind kitanítják valami mesterségre, nehogy ha valamiként nem ütne be jól a királyság, hát legyen majd amiből becsületesen megélhessenek. A jó nép naiv és ezzel a hitével is csak a király nagyságát övezi körül glóriával, alapjában pedig úgy van, hogy nálunk a legutolsó hivatalosolga is inkább diplomás urat nevel a fiából, mint egyszerű mesterembert. Annál meglepőbb és tiszteletreméltóbb az itt következő kis hír.

Fővárosi fogalmazó és asztalos legény. A hatodik kerületi előjáróság egyik érdemes fogalmazója és iparügyi főadója, *Eöry* Gyula dr. az akták elintézése mellett nagy szeretettel és ambícióval furt és faragott. Tavaly azután elhatározta, hogy a doktori diploma mellé megszerzi az asztalosi diplomát is. Asztalos inas akart lenni. De nem ment olyan könnyen. Több asztalosmester mosolyogva hallgatta meg, hogy egy doktor és fővárosi fogalmazó asztalos inas akar lenni. Nem vették komolyan s nem akarták befogadni a céhbe. Végre *Bányai* Viktor asztalosmester elfogadta inasnak. S *Eöry* Gyula dr. kitűnő inasnak bizonyult. Alig várta, hogy vége legyen a hivatalos óráknak, szaladt a műhelybe s jókedvvel dolgozott késő estig a gyalupad mellett. Egy esztendeig inaszkodott s vasárnap délelőt *Csepreghy* János ipartestületi elnök az ipartestület helyiségében felszabadította. A felszabadításon számos mester és legény jelent meg, a kik szives barátsággal üdvözölték új kolégájukat. *Eöry* Gyula dr. különb n már mint inas is több értékes tárgyat állított ki az iparművészeti kiállításon.

— **Egy bárónó büntanyája.** Kínos feltűnést keltett Bécs előkelő körében *Grammont* Jozefin bárónó tartóztatása. A bárónóra a rendőrség figyelemét egy nevtelen feljelentés terelte, amelyben „Egy megcsalt feleség” leírta, hogy a bárónó fényesen berendezett palotája nem egyéb, mint özvegy, elvált, sőt férjes asszonyok találkozó helye, akik a társadalom különböző rendjeihez tartozó uraknak itt adnak találkát. A rendőrség ennek alapján megfigyeltette a házat és kiderült, hogy a levél tartalma megfelel a valóságnak. A bárónó szalonjában napnap után valóságos orgiák folytak s a bűnös szerelem élte világát. Erre a rendőrség letartóztatta a bárónót, akinek büntársas is van, egy *Wimmer* Róza nevű asszony, aki pénzbeli részlet bonyolította le az üzletnek. Elfogatásuk alkalmával a rendőrség a bárónó lakásán számos levelet talált, amelyek igen sok előkelő bécsi családot kompromittálnak. Férjes asszonyok levele is akadtak ezek között, akiknek nem volt elegendő az a pénz, amit férjeiktől ruhára, ékszerekre kaptak, hanem ilyen bűnös uton elégitették ki fényűzési vágyaikat. A bárónót a rendőrség átadta a törvényszéknek, a mely a tegnap megtartott tárgyaláson beismerésben levő asszonyt három héti fogságra ítélte.

— **Tegnap nagy gyermekocsi küldemény érkezett** *Porter* Vilmos-Nagy Áruházába és a következő napokon újból jönnek friss küldemények. Tavaly tavasszal körülbelül 500 darab gyermekocsiat adott el s a *Porter*-cég, s így reméli, hogy az idén is ilyen nagy keletje lesz e cikknek. Az áruháznak igen alkalmas, tágas helyiségei vannak a kocsi részére, s azonkívül az áruház udvarán is sokat helyezhet el. A kocsi mind igen kitűnő gyárból származnak, kivitelük tartás és izléses munka jellegűt viseli magán. Már 5 forintért elég csinos és tartós kocsi kapható magától értetődik azonban, hogy drágább kocsi is kaphatók 25—30 forintig. Minden vevő fényképedvezményben részesül, s így a kis babának egyben az életnagyságu fényképet is megszereshetik, a szülők nagy öröme. Varsói és megyei telefon 324. Vidékre is szivesen küld a cég és a gondos csomagolásért mitsem számít föl.

— **Házassági célből ismerkedni** legbiztosabban lehet „Házasulandók L. pja” utján: ma, mikor a társas érintkezés, ismerkedés annyira meg van nehezítve, legcélszerűbb egy ilyen lap utján ismeretséget szerezni, mely házasulandók között az egész országban és külföldön is elterjedt. Számos házassági ajánlatot ferfiaktól, különböző hozományú nőktől tartalmaz. Száma 40 filléért küldetik az „Országos Általános Pályázati Hirlap”-pal együtt, mely utóbbi tartalmazza az országban megüresedett ösz-

szes állásokat, pályázatokat. Kiadóhivatal: Budapest Erzsébet-körút 18. 326

— Aki kortjé szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze meg szükségletét Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 88. A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitűnő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti- és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza. 3439

— Pályázatok, betöltendő állások. Hézagpótló, áldásos célú vállalat az „Országos Általános Pályázati Hírlap”. Cseledeknek, munkásoknak van Magyarországon közvetítőjük, csak az értelmiségbeli álláskeresőknél nincsen. Ezen hiányt célszerűen, olcsón hozzáférhetően pótolja nevezett lap, mely azonnal hird ad az országban megüresedett összes állásokról, ez által minden álláskereső egy helyen központosítva, könnyen áttekinthetően megtalálja megüresedett állásokat, melyekre gyorsan pályázhat, mi által már igen sokan jutottak jó álláshoz. Szolgáltatást tesz az alkalmazást adóknak is, mert minden megüresedett állást ingyen közzé tesz. Közöltetnek a hivatalos pályázatok, árlejtések, szállítások is. Hetenkint megjelenve, minden számban számos állami, közigazgatási, magántisztviselői, gazdasági, hivatali, pénzügyi, kereskedelmi, könyvelői, üzletvezetői, orvosi stb. állás van. Ingyen melléklete: „Házassulandók Lapja”, melynek segítségével házassági célból könnyen, gyorsan ismerkedni lehet. Száma 40 fillér, mely levélbélyegben küldhető. Kiadóhivatal: Budapest, Erzsébet-körút 18. Képviselők fiókiadóhivatalok vezetésére, minden nagyobb vidéki városban kerestetnek. 321

— Szoba ilatok a legfinomabb minőségekben. 1 üveg 70 fillér Vojtek és Weisznál Aradon. - 44

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Halálos verekedés. Az aradi esküdtszék előtt ma Muresán Lázár pojsáni lakos állott vádlotként, aki ellen azt a vádat emelte az ügyészség, hogy 1902 évi augusztus 22-én egy kaláka alkalmával Muresán Juont bliskával egymásután kétszer hasba szurta, minek következtében a megébesített ember másnap meghalt. Szándékos emberölés büntetvével vádolja az ügyészség Muresánt, mivel szemben védője Kralitz Lajos dr. ügyvéd szép védőbeszédben azt igyekezett kimutatni, hogy Muresán tulajdonképpen jogos védelemből szurta meg a másik Muresánt, az esküdtszék ismételt tanácskozás után Muresánt az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés vétségében bűnsnek mondotta ki, mire a törvényszék az enyhítő körülmények tekintetbevételével Muresánt egy évi börtönrre ítélte, amely büntetésbe a vizsgálati fogságban eltöltött egy hónapot beszámítják. A törvényszék két havi szabadságot is adott a vádlottnak, hogy beteg apja helyett a mezei munkát elvégezhesse.

Az esküdtszék tagjai voltak Opré Péter dr., Halmay Andor, Kádár Kovács Ernő, Lengyel Tivadar, Rákóczy Antal, Braun Gusztáv, Blaskovics Antal, Mittner József, Schütz Viktor, Ascher Ferenc, Edvi Illés László, Heitz Nándor dr., pótesküdték: Russu-Sirlianu János, Grimm A. József.

§ Királysértés a razzian. Ez év január 28-án a rendőrség nagy razziat tartott a keleti pályaudvar környéken, hogy megtisztítsa ezt a vidéket a sok dologtalan csavargótól, akik ott az értező utasokat szokták meglopni. A razzia alkalmával kézrekerült Sarlinger Nándor csavargó is, aki részeg fővel botorkált a pályaudvar előtt. Mikor a rendőrök megfogták, éktelen düh fogta el s szidni kezdte a királyt azért, mert ez csakis zsidó hordárokat tűr meg a pályaudvar előtt, keresztény embernek pedig még a csomaghordást sem engedi meg. Ez-rt került ma Sarlinger királysértés vétségével vádolva a budapesti büntető törvényszék elé, amely aztán a vadbeli cselekményért három heti fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ A pajkosság áldozata. Hethalom községben történt az eset az elmúlt őszön. Kiss József egy tizenkettedik életévét alig betöltött fiúcska egy kalapra való pattogatott kukoricát

kapott az anyjától. A kalapjában szorongatva a kukoricát, kiment az utcára s odatévedt Farok János háza elé, a hol Farok három kis gyereke, a tizéves János, az ötesztendős Jóska, meg a kis Erzsike játszadoztak a homokban.

— Adjál egy kis kukoricát! — szölkak a gyerekek.

És a kis Józsi adott mindegyiknek egy marékka.

Farok János nem volt megelégedve a részével s erősen belemarkolt a kalapba. Kiss Józsi nem hagyta magát, s a két gyerek ököltre ment. Farok Józsi, látva, hogy a bátyját verik, fölkapott egy göröngyöt és oldalba vágta vele Kiss Józsit, aztán az udvaruk felé szaladt. Kiss Józsi erre hirtelen eleresztette a Jánost, fölkapott s is egy göröngyöt s utána hajintotta a menekülő Farok Józsinak. A göröngy az öt éves kis gyereket lábszáron találta, úgy hogy a fiúcska ájultan összeesett. A nagyapja, aki a közelben gödröt ásott, fölmalta az alélt gyereket és bvitte a házba. Negyednapra a fiúcska lába megüszkösödött s két héttel utóbb a kis Farok Józsi meghalt. A pestvidéki törvényszék Kiss Józsefet erős felindulásban elkövetett halált okozott súlyos testi sértés miatt két hónapi fogházra ítélte, azonfelül pedig az apját elmarasztalta a felmerült költségekben.

A budapesti kir. ítélőtábla, amely Derich László előadásában ma tárgyalta az ügyet, az elsőbíróság ítéletét megsemmisítette, s a vádlottat felmentette azzal a megokolással, hogy Kiss Józsi, bár 12 esztendő elmúlt már, nem láthatta be azt, hogy tettének ilyen következményei lehetnek. Aki ismeri a falusi életet, tudja, hogy a gyerekek lépten nyomon megdobják egymást, anélkül, hogy a következményekre gondolnának. A fölmentő ítélettel a kártérítés kérdése elesett. Az ítélet ellen Fittler Bálint főügyész helyettes semmisségi panaszt jelentett be.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 19.

Nagy volt az öröm minden vonalon, hogy a gabna árak, de különösen a buza ára rohamosan emelkedett.

Kedden tettünk éppen említést, hogy az az áremelkedésnek még nem szilárdult meg az alapja és szerdára husz fillérrel esett a buza ára, nyomasztó kedélyt idézve elő a „hossz” embereiben.

Piacunkon azért mégis kialakul a budapesti tőzsdéhez viszonylagos ár, amit eleinte nem reméltünk.

A megrongált utak dacára a magas árak jó hetivásárt teremtettek, melyen mintegy 1600 mm. buza és 600 mm. tengeri kelt el jól tartott napi áron.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységét véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.60—8.—.
Buza közép 7.40—7.50.
Tengeri 4.80—4.90.
Rozs névleges jegyzés 6.00—00.
Arpa névleges jegyzés 5.20—5.20.
Zab névleges jegyzés 5.20—5.20.
Irányzat változatlan.

Budapesti áru- és értéktőzsdé.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 19.

Delitőzsdé. Buzakinálat mérsékelte, vételkedv gyöngye. Bányadt irányzat mellett 19,000 métermázsza került forgalomba, néhány fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonanevek közül rezs és tengeri 5 fillérrel olcsóbb. Időjárás derült, szép.

Estitőzsdé. Berlia 5% magasabb.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra 8.73—8.74
Buza októberre 8.42—8.43
Rozs áprilisra 6.92—6.93
Rozs októberre 6.85—6.90
Zab áprilisra 5.75—5.76
Zab októberre
Tengeri májusra 5.43—5.44
Tengeri júliusra 5.55—5.56
Repce augusztusra 11.45—11.55

Zárul 5 órakor:

Buza áprilisra 8.75—8.76
Buza októberre 8.45—8.46
Rozs áprilisra 6.95—6.96
Rozs októberre
Zab áprilisra 5.79—5.80
Zab októberre
Tengeri májusra 5.46—5.47
Tengeri júliusra
Repce augusztusra 11.45—11.55

Zárul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény 624.50
Magyar hitelrészvény 733.—
Lezámitolóbank részvény 447.50
Rima-Murányi vasmű részvény 443.—
Oszták-magyar államvasúti részvény 624.50
Közúti vasút 561.—
Városi villamos vasút részvény 310.—

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.06
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Gyorsvonat délután 4.21	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Radnáról vas. és ün. e. 8.13
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.48
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.35
Vegyesvonat reggel 7.10	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11	Személyvonat éjjel 10.33
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonról svz. reg. 8.05
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat délelőtt 11.—
Gurahoncig svz. d. u. 4.30	Személyvonat este 6.56
	Pankotáról svz. este 9.20

Motormenetek

Arad—Városháttér és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.04 Mezőhegyes felől reg. 6.48
Battonya felé d. u. 12.01 Battonya felől d. e. 11.30
Mezőhegyes felé este 5.29 Battonya felől d. u. 4.01

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. B. Lippa. Bazilika sorsjegye nem nyert. 30% jelzalog kötvényéről tessék pontosan megírni, hogy ez magyar, vagy osztrák e és melyik évben lett kibocsájtva.

My. S. Megyesegyhaza. Forduljon bármelyik aradi könyvkereskedőhöz, ezek készséggel meg-hozatják.

G. M. Petris. Oszlályosorsjáték sorsjegyét nem huzták ki.

IDEGENEK ARADON.

— Február 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Sáfary László csend-órhadnagy Temesvár. — Stern Simon utazó Bécs. — Maller Adolf utazó Budapest. — Materni Antal utazó Budapest. — Weisz Leo utazó Budapest. — Magyarai Alajos kereskedő Budapest. — Schütz Gusztáv kereskedő Gyula. — Gawlitza János utazó Bécs. — Fodor Fülöp utazó Budapest. — Feldbauer Lajos utazó Bécs. — Kornis Géza dr. ügyvéd Temesvár. — Rosner Gyula utazó Budapest. — Jonas Armin utazó Budapest. — Török Irma művésznő Budapest. — Adler Mór utazó Páris. — Kobn Lajos utazó Stuttgart. — Reinhardt Ede utazó Bécs. — Grünwald József utazó Budapest. — Heinrich Vilmos magánzó N. Bány. — Brüll Vilmos utazó Bécs. — Lippitsch Sándor utazó Bécs. — Brust Sándor utazó Bécs.

Központi szálloda. Geiszler Károly hivatalnok Budapest. — Telegdi Armin utazó Budapest. — Pavlovits Ignác kereskedő Pankota. — Weisz Lajos utazó Bécs. — Vilmos Ferenc és neje vendéglős Kassa. — Chrum Imre utazó Szeged. — Singer Miksa utazó Bécs. — Steiner Vilmos utazó Budapest. — Munk Lajos utazó Budapest. — Alföldi Dezső ékszerész Budapest.

Ingusz I. és fia tankönyv kiadványai.

Telefon 517.

Minden más kiadónál megjelent tankönyv raktáron van.

- Csik János 16 fali olvasó tábla.
" " Abc. ára kötve 50 fillér, 2-ik kiadás.
" " Olvasókönyv a népiskolák II. o. számára, ára 60 fill.
" " Olvasókönyv a népiskolák III. o. számára, Aradmegye földrajzával, ára 80 fill.
" " Olvasókönyv IV. osztály számára ára 1 korona.
" " Aradmegye földrajza, külön lenyomat a Csik-féle min. engedélyezett népisk. olvasóból. Két térkép és számos illusztrációval ellátva, ára keménykötésben 50 fill.

Értesítő könyvecske.

Kiadva az aradi tanítótestületek segélyalapja megbízásából, célszerű ujtásokkal. Ára kötve 12 fillér.

Aradmegye kézi térképe, készült Aradon Réthy L. és fia jóhírű lithografiai műintézetében, 6 színben vastag velin papíron, ára 20 fill.

Aradmegye térképészlete, a térképrajzoltatás előfoglalma, ára jó rajzpapíron 06 fill.

Lejtényi Sándor féle térképészletek, IV. kiadás. Magyarország hegy és vízrajzi és politikai vázlata, ára laponként 12 fillér. — Európa, Ázsia, Afrika, Észak- és Dél-Amerika, Ausztrália és Osztr. Magy. Monarchia térképészletek, ára laponként 08 fillér.

Gyűjteményes kiadás védőborítékban 1 kor. 80 fill.

Lejtényi-féle Herbarium, 3. kiadás, ára 1 kor. 50 fill.

Lejtényi-féle Herbarium román nyelven, ára 1 kor. 50 fill.

Dr. Hunyady József, a magyar helyesírás rendszere, az új miniszteri utasítás szerint, II. kiadás, ára 40 fill.

Sófalvy-Pataky Kis Phonomimikai

Teljes kiadás sajtó alatt.

az olvasástani kezdete, ára kötve 24 fill. Ezen könyvecske főleg oly iskoláknak készült, a hol egy vagy más okból más abc-t kénytelen a tanító használni. Vezérvény hozzá díjtalan. — Teljes kiadás előkészületen.

Kovács Kázmér Szavalókönyv Iskolai Ünnepekre, kiegészítette és átdolgozta Maurer Mihály aradi tanító, ára 50 fill.

Kovács Kázmér 101 örökszép magyar népdal (szöveg), ára 40 fill.

Záray Odön földrajz a népiskolák IV. oszt. számára, 13. kiadás, második, a legújabb népszámlálás adatai szerint átdolgozott lenyomat, ára kötve 60 fill.

Kun-Fülöp-Csath, Gazdasági Ismétlő iskolai olvasókönyv. Ez az egyetlen könyv, mely az ez évben megjelent ezen iskoláknak szóló tanterv szerint átdolgozott kiadásban jelent meg, 3. kiadás 25—40 ik ezer, ára kötve 1 korona. Készült az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

12 ives nagy képes árjegyzékünk megjelent. Minden tanítónak kívánatra bérmentve ingyen megküldjük.

Kitűnő tisztelettel

Ingusz I. és fia,

könyvkereskedése.

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Írta: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Cholnoky Viktor.

[73]

(Folytatás.)

Donna Eliza arra gondolt, hogy milyen tisztelt és szeretett volt Frá Felice, mert meg tudta előre mondani a numerosokat, amelyeket ki fognak huzni a lutrin. S nem tehetett másképen, igazat kellett adnia Frá Felice szavainak a polaccoságról.

— Mikor a nyári nap hevében végigvándoroltam az országúton, — szölt Frá Felice, — a pástor odajött hozzám s nagy darabon elkísért s a fejem fölé tartotta esernyőjét, hogy árnyékban legyek. S ha bementem a munkásokhoz a hús kőbányákba, megosztották velem a kenyereket, meg a bablevésüket. Nem kellett félnem sem a rablótól, sem a carabinieri-től. A vámnál a hivatalnok behunyta a szemét, ha én mentem arra a battyuommal. Nagy adomány volt az, donna Eliza!

Bizonyára, bizonyára! — szölt donna Eliza.

— Nem volt nehéz hivatal, — folytatta Frá Felice. — Kérdezték és én feleltem. Ez volt az egész. Tudták, hogy minden szónak megvan a maga numerosa s megfigyelték, amit mondtam, úgy játszottak. Magam sem tudom hogyan ment a dolog, donna Eliza, Isten adománya volt!

— Akkor hát nagyon fog ön hiányozni az embereknek, Frá Felice, ha meghal! — szölt Eliza.

Frá Felice halkán kacagott, mintha csiklandoznék:

— Vasárnap, meg hétfőn fel sem vettem, mert akkor nem volt huzás; de annál inkább jöttem hozzám csütörtökön, meg pénteken és főképpen a huzás napján, szombaton reggel.

Donna Eliza nyughatatlan kezdett lenni, mert a haldokló nem gondol semmi másra, csak erre. Hirtelen felmerül a lelkében egyik-másik embernek az emléke, aki sokat vesztett a lutrin, sőt olyanok is az eszébe jutottak, akik eljárták az egész vagyonukat. S el akarta vonni az aggyastán gondolatait a bűnös lutrijátéktól.

— Azt mondta, Frá Felice, hogy valami végrendeletéről akar beszélni.

— De hisz éppen azért, mert olyan sok jó barátom van, nem tudtam, kinek hagyjam az örökségemet! Azoknak adjam, akik édes kalácsot sütöttek a számomra, vagy azoknak, akik friss olajban sült árticsókával kínáltak meg? Vagy ráhagyjam az irtalmas nénekre, akik ápoztak, mikor beteg voltam?

— Sokat hágy örökbe, Frá Felice?

— Hát csak van, van, donna Eliza!

Frá Felice mintha megint gyengülni kezdett volna, pihegve feküdt a helyén.

— Arra is gondoltam, hogy azokra a szegény kolduló barátokra hagyom, akik elvesztették a kolostorukat, — susogta.

S ezután rövid fontolgatás után:

— Szívesen hagyom annak a jó öreg embernek is... ott Rómában... tudja, aki mindnyájunkra ügyel.

— Hát olyan gazdag ön, Frá Felice? — kérdezte Eliza.

— Hát csak van, van, donna Eliza.

Lezárta a szemét, pihent egy ideig, aztán folytatta:

— Szeretném neki adni mindenkinek, donna Eliza!

Ez a gondolat új erőt adott neki; megint valami halvány pir látszott az arcán s felemelte a karjait.

— Ide nézzen, donna Eliza, — folytatta s kezét csuhája zsebébe süllyesztve, egy lepecsételt borítékot vett elő és odanyújtotta az asztalnak. — Menjen a szindákóhoz, Diamante szindákójához s adja oda neki ezt! Itt donna Eliza, ebben a borítékban van megírva az az öt szám, mely jövő szombaton nyerni fog. Ihlet szállt meg, úgy tudtam meg s felírtam őket. Vegye a szindákó ez: az öt számot s szegeztesse ki oda a római kapura, ahol hírül szoktak adni mindent. S a szindákó tudassa az emberekkel, hogy ez a végrendeletem. Neki aján-

dékozom az embereknek, mindenkinek. Öt nyeregy rőszám, egy egész kvinternó, donna Eliza! Donna Eliza elvette a borítékot s megígérte, hogy odaadja a szindákónak. Nem tehetett mást, mert az öreg Frá Felicének nem volt már bánta sok perce az életből.

— Ha jön a szombat, — szölt Frá Felice, — fókán fognak Frá Felicere gondolni. Megcsalt-e bennünket az öreg Frá Felice? fogják kérdezni. Lehetséges-e, hogy egy egész kvinternót fogunk nyerni?

Szombat este van, donna Eliza, a huzás Cataniában, a városháza erkélyén. Felviszik a szerencsekereket, meg az asztalt s kijönnek a lutri urai és a kis árva gyermekek. S egyik számot a másik után teszik bele a kerekbe, míg benne nincs mind a kilencven.

S a nép ott áll lent és reszket a várakozástól, mint ahogy megremeg a tenger a vihar szelétől.

Diamantenak is ott lesz minden lakója, sápadtan fognak ott állani s alig mernek majd egymásra nézni. Azelőtt hittek most nem hisznek. Azt hiszik most, hogy az öreg Frá Felice megcsalta őket! Senki nem mer reménykedni egy cseppet sem.

Aztán kihúzzák az első számot: jó. Ah, donna Eliza, úgy meg lesznek döbbenve, hogy alig mernek ujjongani. Mert mindenki azt hitte, hogy csalakozni fog. Mikor kijön a második szám, halálos csend támad. Aztán jön a harmadik. Az urak bámulnak, hogy olyan nagy csend van. Ma senki sem nyer! mondják magukban. Ma jó üzlete lesz az államnak. Aztán jön a negyedik szám. Az árvagyermek kiveszi a kerékből, a kikiáltó kibontja s megmutatja. Lent a nép szinte borzalmasan hallgat, az emberek szólni sem mernek ekkora szerencsére. S aztán jön az utolsó szám. Donna Eliza, a nép kiabál, ujjong, üvölt, egymást öleli, zokog. Mindenki gazdag! Diamante dus...

Donna Eliza odatette a kezét Frá Felice fejére, úgy támasztotta, míg az öreg barát elhígezte a mondani valóját. A feje egyszerre elnehedett, hátrahanyatlott. Frá Felice meghalt.

(Folytatása következik.)

NAPIREND.

Február 20. Szombat. Róm. kath. naptár: Eleut püspök. — Protestáns naptár: Eleut püspök. — Izraelita naptár: Sabbat, Theruma. — Görög-keleti naptár (február 7.): Partém püspök. — A nap két óra 45 perccor, nyugszik 5 óra 11 perccor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekllyemúzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változókéony, hűvös, sok helyütt csapadék.

Február 20. A Meteor aradi kerékpárklub hangversenyvel egybekötött táncmulatsága (Vass-szálló). — Az aradi tanítók köre tanügyi szakosztályának ülése délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor (Weitzer-utcai fiúiskola). — Az aradi asztalos segédek körének táncvigalma (Központi Szálló).

Nemzeti színház.

Bérlet 135. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1904. évi február hó 20 án:

TÖRÖK IRMA mint vendég:

Az idegenő.

Színmű 5 felvonásban. Írta: Dumas Sándor. Fordította: Feleki Miklós.

S Z E M É L Y E K:

De Septmonts	Bónis Lajos.	D'Ermelines	Juhai József.
Mauriceau	Győre Alajos.	Berne Court	Szabó László.
Remonin	Békés Gyula.	Septmontsné	Török Irma.
Gerard	Simon Jenő.	Clarcksonné	Gazdi A.
Clarckson	Könyves J.	De Rumléres	Csigaházi E.
Des Haltes	Mariházi M.	D'Ermelinesné	Szilassy J.

Kezdete este 7 és fél órakor.

Kapható: Vojtek és Weiss-nál. 2531

APRÓ HIRDETÉSEK.

Értekezéseket teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

Másfél főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Hirdetéseket felvételnek a

Kiadóhivatalban:

Másfél főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Az apró hirdetések minden sorára egy fillér, a nagyobb hirdetések sorára két fillér. — Cselekedet kereső vagy cselekedéskereső apró hirdetés 20 sorig 50 fillér, a többi sorokra 20 fillér. — Hirdetést a közlőknek 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk első és utolsó helyein.

A Kinek

ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinczellérré,
kertészre,

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
penzbeszedőre,
házmeesterre,
stb.-re
van szüksége

AKI

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

AKI

bérbeadni kíván

birtokot,
házat
vadászterületet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

AKI

mind Ezeket vétel vagy bérbérvétel céljából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

Kis hirdetési

rovatát használja.

Borosjenőn

a piac-téren, élénk helyen, egy üzlethelyiség áruval vagy csak berendezéssel átadó, bővebbet Seelinger Edénél, Borosjenőn, 500

Egy jó házból való fiu

teljes ellátás mellett, fűszer és vegyes kereskedésünkben felvétetik. Weinberger Sámuel utóda Gurahoncz. 513

Ugyes, jó házból való leány

könyvkötészetünkben állandó alkalmazást nyerhet.

Az Első Gyulai Gőzmalom

házikenyérsütődéje részére azonnali belépésre kihordó kerestetik, bővebbet a Tökölly-téren levő üzlethelyiségben. 521

Szállító

levágott szárnyasok részére azonnali fizetés ellenében

kerestetik.

Ajánlatok A. Sündermann Neu-Weissensee — Berlin General-strasse 7. intézendők. 8450

Weitzer János toll.

Doboza

kor. 40 fill.

Nikkelezett aczélból.

Kapható: Ingusz I. és Fianál. Telefon 517.

Eladó birtok.

48 kat. hold, jó

szántóföld,

a melyen 23 méteres cserép zsindeyes épület van,

szabad kézből eladó.

Bővebbet Varga Imre föld-birtokosnál, Bonczesd. 519

Faszéntermelés.

Egy nagyobb, sok évig tartó faszéntermeléshez egy, e szakmában jár-as 3457

munkavezető

illetve felvigyázó felvétetik.

Ajánlatok: Tapasztalt szén-termelő 9750. alatt Haassenstein és Vogler hirdetési irodája Budapest továbbit.

Kitűnő szőlőföld

25 kat. hold

3000 drb. gyümölcsfával, cseréptetős

épülettel szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést ad

Varga Imre

földbirtokos, Bonczesden.

734—1904. p. m.

Hirdetmény.

A Westphaleni bányákban dolgozó magyar munkások közül igen sokat a bányák vezetősége elbocsátott.

Miről a kiutazni szándékozók azzal értesítem, hogy saját jól fel-fogott érdekükben tervöktől álljanak el.

Arad, 1904. február hó 13 án.

Institóris Kálmán s. k. polgármester.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

563—1904. pm.

Hirdetmény.

A földmivélségügyi m. kir. miniszterium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján, az 1904. évi tenyésztésre ingyen ad selymterpetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak. Akik selyemhernyó tenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymterpete kikeltésével meg van bízva. A jelentkezők kötelezik magukat a pete-, illetve hernyó átvételére. A kik pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, a következőkre kötelezik magukat:

1. Hogy a selyemtenyésztési felügyelőség, illetőleg közgeinek utasításait mindenben pontosan teljesíteni. Hogy, ha a kikeltő vagy felügyelő utasításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnek, jogában áll a hernyót tőle bármikor elkobozni.

2. Hogy senki mástól, mint az országos selyemtenyésztési felügyelőség közgeitől tenyésztésre petét el nem vállal.

3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag gumótermelésre fordítja és petetermelésre semmi szín alatt sem.

4. A termelt gubókat a selyemtenyésztési felügyelőség e célból megbízott közgeinek beváltás végett okvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szín alatt másnak el nem adja, vagy el nem ajándékozza. Ha a község előjárósága különös helyeket vagy órákat jelez meg a levélszedésre, a tenyésztő köteles ezen rendelkezést pontosan betartani.

Arad, 1904. évi február hó 5 én.

Institóris Kálmán s. k. polgármester.

Ezennel van szerencsém a n. é. közönségtudomására hozni, hogy

festészeti műtermem

Szabadság-tér I. sz. a.

február 1-én megnyitom.

Tanulmányaim. Arad, Budapest, Bécsben majd Breslau Berlin, Hannover, Frankfurt a/m. München és Zürichben tovább bővítettem.

Külföldi tartózkodásom alatt Berlinben az „I.-te Handwerke Schule“ Zürichben pedig a „Kunst Gewerbe Schule“-nak voltam növendéke.

Készíték fénykép után kréta vagy olajfestményű arcképeket. Elvállalok különböző czimtblák festését, czimereket stb. Különleges-segem a mai izlésnek megfelelő modern

üvegczimtblák

u. m. vésett, aetzelt, éjjel világító, természetesen felrakott díszítések, nemkülönben izléses mázó munkák.

Ernyedetlen törekvésem teend gyors és pontos szolgálat úgy helyben mint vidékre mérsékelt árak mellett t. megrendelőimnek bizalmát kiérdemelni. Magam a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva maradok

Kiváló tisztelettel

Lenkey György,

czimfestő.

Tanulók felvétetnek.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

747/1904. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál üresedésbe jött és 960 korona évi fizetéssel és 400 korona ló tartásállánnyal javadalmozott mezei rendőrőrmesteri állásra pályázatot hirdetek. Pályázhat minden 40 éven alóli magyar állampolgár, ki magyarul írni, olvasni, számolni tud, ki a rendészeti dolgokban jártassággal bír, amit igazolni köteles, lovagolni tud és olyan anyagi helyzetben van, hogy lovat saját költségén beszerezhet, és köteles Gáj külvárosban a gájkülvárosi alkapitányi hivatal közelében lakni.

A pályázati kérvények folyó évi február hó 26-áig hozzám nyújtandók be.

Arad, 1904. évi február hó 13.

Institóris Kálmán s. k. polgármester.

ALAPITATOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITATOTT 1890.

Gyár: NYERGES-ÚJFALU (Esztergom m.) Sürgőnyim: Eternit Budapest. Telefon 12—92 Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

ETERNIT-PALA AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS BUDAPEST, VI, Andrásy-ut 33.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.

Magy. kir. Államvasutak áll. főnökség.

441—1904. R. szám.

Árverezési hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárveresítendő számszám, vasrács nyilvános elárverezése Arad állomásunkon lévő kiadási raktárban 1904. évi február hó 22-én délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

Az állomásfőnökség h.
Bakos.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

éras és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek
megvételnek. 92

Köhögést esillapít

a hirneves és kellemes ízű

Kaiser-féle

mell-bonbon.

2740 közjegyzőileg hi-
telesített bizonyít-
vány igazolja a biztos ered-
ményt köhögés, rekedtség
vagy katarus és elnyálkás-
odás ellen. Minden egyéb
szert kérünk visszautasítani.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: Ceteri Földes Kelemen és Khudy
József a Szűz Máriához, Berger Gyula a
Szent Erzsébethez címzett és Hajós
Arpad gyógyszerésztárában Aradon. 247

Az arad-esanádi gazdasági takarékpénztár

részvénytársaság

XIV-ik rendes közgyűlését

1904. évi február hó 21-én d. e. 11 órakor

Aradon, saját helyiségében fogja megtartani.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megszavazása.
2. Egy választmányi tag választása.
3. A részvényesek netaláni indítványai.

383

Ezen közgyűlésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 52. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye a közgyűlést megelőzőleg legalább három hóval nevére iratott s a közgyűlést megelőző nap délelőtt 12 óráig az intézet főpénztárnál Aradon, vagy fiókjébeállításánál Ma-
kón és Pécskán még le nem járt szelvényeivel együtt, letétetett.

Aradon, 1904. január 30-án.

Az arad-esanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.